

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**VYPOŘÁDÁNÍ SPOLEČNÉHO JMĚNÍ MANŽELŮ
V INSOLVENČNÍM ŘÍZENÍ**

Sára Studničková

Plzeň

2022

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Sára STUDNIČKOVÁ**
Osobní číslo: **R17M0305P**
Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**
Studijní obor: **Právo**
Téma práce: **Vypořádání společného jmění manželů v insolvenčním řízení**
Zadávající katedra: **Katedra občanského práva**

Zásady pro vypracování

Úvod

1. Fáze insolvenčního řízení a jeho vliv na společné jmění manželů
2. Zásady a způsoby vypořádání společného jmění manželů
3. Vypořádání společného jmění manželů dohodou
4. Incidenční spor o vypořádání společného jmění manželů

Závěr

Rozsah diplomové práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

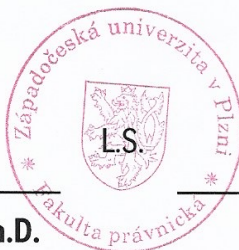
Seznam doporučené literatury:
viz příloha

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Miroslav Kalný, Ph.D.**
Katedra občanského práva

Datum zadání diplomové práce: **31. března 2021**
Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2022**

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
vedoucí katedry

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Vypořádání společného jmění manželů v insolvenčním řízení“ zpracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, ze kterých jsem čerpala, způsobem ve vědecké práci obvyklým.

V Plzni, březen 2022

.....
Sára Studničková

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala JUDr. Miroslavu Kalnému, Ph.D., za odborné vedení této práce, připomínky, cenné rady a trpělivost, kterou mi poskytl. Dále bych ráda poděkovala mé rodině za podporu, kterou mi po dobu celého studia projevovale.

Obsah

ÚVOD	1
1. FÁZE INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ A JEJICH VLIV NA SPOLEČNÉ JMĚNÍ MANŽELŮ	3
1.1. ZAHÁJENÍ INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ	3
1.1.1. Účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení a jejich vliv na SJM.....	4
1.2. ROZHODNUTÍ O ÚPADKU NEBO O HROZÍCÍM ÚPADKU	6
1.2.1. Účinky spojené s rozhodnutím o úpadku.....	7
1.3. ZPŮSOBY ŘEŠENÍ ÚPADKU	7
1.3.1. Konkurs.....	8
1.3.2. Oddlužení	10
1.3.3. Reorganizace	12
1.4. VLIV ZAHÁJENÍ INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ NA PROBÍHAJÍCÍ VYPOŘÁDÁNÍ SPOLEČNÉHO JMĚNÍ MANŽELŮ	13
2. ZÁSADY A ZPŮSOBY VYPOŘÁDÁVÁNÍ SPOLEČNÉHO JMĚNÍ MANŽELŮ	16
2.1. VYPOŘÁDÁNÍ SPOLEČNÉHO JMĚNÍ DOHODOU.....	16
2.1.1. Účinky dohody	17
2.1.2. Obsah dohody	17
2.2. VYPOŘÁDÁNÍ ROZHODNUTÍM SOUDU	19
2.2.1. Způsoby vypořádání společného jmění manželů	22
2.2.1.1. Přikázání věci do vlastnictví jednoho manžela	22
2.2.1.2. Přikázání věci do výlučného vlastnictví jednoho z manželů a finanční kompenzace druhého manžela.....	23
2.2.1.3. Přikázání celého SJM do výlučného vlastnictví jednoho z manželů.....	23
2.2.1.4. Rozdělení věci.....	24
2.2.1.5. Přikázání věci do spoluvlastnictví manželů	24
2.3. VYPOŘÁDÁNÍ PROSTŘEDNICTVÍM NEVYVRATITELNÉ PRÁVNÍ DOMNĚNKY	24

2.3.1. Způsoby vypořádání na základě nevyvratitelné právní domněnky	26
2.3.1.1. Hmotné věci movité výlučně užívané jedním z manželů	26
2.3.1.2. Hmotné věci movité nevyužívané výlučně jedním z manželů a věci nemovité	27
2.3.1.3. Ostatní majetková práva, pohledávky a dluhy	27
3. VYPOŘÁDÁNÍ SPOLEČNÉHO JMĚNÍ MANŽELŮ DOHODOU	29
3.1. INSOLVENČNÍ SPRÁVCE	29
3.2. DOHODA O VYPOŘÁDÁNÍ SJM	30
3.3. MEDIACE	32
3.3.1. <i>Osoba mediátora</i>	33
3.3.2. <i>Dohoda o vypořádání SJM při mediaci</i>	34
4. INCIDENČNÍ SPOR O VYPOŘÁDÁNÍ SPOLEČNÉHO JMĚNÍ	37
4.1. SKONČENÍ INCIDENČNÍHO SPORU O VYPOŘÁDÁNÍ SPOLEČNÉHO JMĚNÍ MANŽELŮ SMÍREM	45
ZÁVĚR.....	50
RESUMÉ.....	52
SEZNAM ZKRATEK.....	53
SEZNAM POUŽITÝCH PRAMENŮ	54
ODBORNÁ LITERATURA	54
ODBORNÁ LITERATURA V ELEKTRONICKÉ PODOBĚ	54
ODBORNÉ ČLÁNKY V ELEKTRONICKÉ PODOBĚ	55
PRAMENY PRÁVA	55
JUDIKATURA	55
OSTATNÍ PRAMENY	56

Úvod

Již od nepaměti v lidské společnosti vznikají závazkové vztahy. Tyto vztahy se však musí plnit, a to ideálně řádně a včas. Historicky toho ne všichni dlužníci byli schopni. To přimělo zákonodárce k vytvoření takového právního předpisu, který bude tuto skutečnost reflektovat. Takový předpis nazýváme insolvenčním předpisem. Za první insolvenční předpis na našem území lze považovat Josefínský konkursní řád z roku 1781.

Tématem této diplomové práce je vypořádání společného jmění manželů v insolvenčním řízení. Autorka si toto téma vybrala z důvodu jeho mimořádné aktuálnosti, jelikož se Česká republika více než 2 roky potýkala s koronavirovou pandemií a mnoho rodin se dostalo do ekonomických potíží. Je tedy možné v následujících letech očekávat nárůst množství insolvenčních návrhů, se kterými se budou soudy vypořádávat a ve kterých se nepochybně promítne i problematika vypořádání společného jmění manželů v insolvenčním řízení. Dle názoru autorky je však toto téma aktuální i za situace, kdy se náš stát zrovna nenachází ve středu pandemie, ale i za „běžných“ let.

Insolvenční řízení upravuje zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, který je účinný od 1. 1. 2008. Nahradil tak zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání. Insolvenční zákon upravuje vypořádání společného jmění manželů především v ustanoveních § 268 až § 276, avšak ustanovení relevantní pro vypořádání společného jmění nalezneme i jinde. Jedná se o úpravu speciální ve vztahu k občanskému zákoníku č. 89/2012 Sb. I když je insolvenční zákon účinný již od roku 2008, je možné stále narazit na oblasti, kde není právní úprava příliš jasná. Nutno podotknout, že ani judikurní praxe tuto problematiku zcela neřeší, jelikož není moc obvyklá, jako je tomu například u skončení řízení o incidenčním sporu o vypořádání společného jmění manželů smírem. Autorka práce se proto při zpracování tématu zaměřila i na možnosti, které insolvenční zákon a judikatura upravuje nedostatečně či vůbec.

Cílem této práce je analyzovat problematiku a přehledně shrnout způsoby vypořádání společného jmění manželů v insolvenčním řízení, jak téma práce napovídá. Autorka se chce zaměřit především na dohodu o vypořádání společného jmění manželů, která je uzavírána insolvenčním správcem a manželem dlužníka, a také na incidenční spor o vypořádání společného jmění manželů.

V první kapitole této diplomové práce autorka ve zkratce popisuje jednotlivé fáze insolvenčního řízení a jejich vliv na společné jmění manželů a jednotlivé způsoby řešení úpadku dle insolvenčního zákona. Následující kapitola je zaměřena na to, jaká jsou pravidla a zásady pro vypořádání společného jmění manželů dle občanského zákoníku, autorka se zde zaměřuje na vypořádání společného jmění dohodou, rozhodnutím soudu a na vypořádání společného jmění dle zákonné domněnky. Třetí kapitola se věnuje dohodě o vypořádání společného jmění manželů uzavírané mezi insolvenčním správcem a manželem dlužníka. Autorka práce se v této kapitole zaměřila i na mediaci a její využití v insolvenčním řízení při vypořádávání společného jmění manželů. Poslední kapitola této práce pojednává o incidenčním sporu o vypořádání společného jmění manželů. Autorka přibližuje charakteristiku incidenčních sporů obecně a přitom se současně zaměřuje především na incidenční spor o vypořádání společného jmění manželů. Ve zkratce autorka práce nastínila i incidenční spor o vyloučení věci, práva, pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty z majetkové podstaty nebo o vydání výtěžku zpeněžení, jelikož i ten souvisí s vypořádáním společného jmění manželů v insolvenčním řízení. Poté se autorka zaměřuje na možnost skončení incidenčního sporu o vypořádání společného jmění smírem dle ustanovení § 99 občanského soudního řádu. Možnost skončení řízení o incidenčním sporu o vypořádání společného jmění manželů smírem totiž Nejvyšší soud ve svém rozsudku ze dne 29. 7. 2019, sp. zn. 29 ICdo 108/2017 vylučuje, autorka si však skromně dovolí na tuto možnost nahlédnout z jiné perspektivy.

1. Fáze insolvenčního řízení a jejich vliv na společné jmění manželů

Insolvenční řízení je druhem soudního řízení, ve kterém je řešen dlužníkuv úpadek, či hrozící úpadek. Dlužníkem může být jak osoba fyzická, tak i právnická. Pro potřeby této diplomové práce se budu především zaměřovat na osoby fyzické, avšak ani právnické osoby nebudou zcela opomenuty.

Dle ustanovení § 3 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (dále jen insolvenční zákon, či InsZ), je dlužník v úpadku, pokud má více věřitelů, jeho peněžité závazky jsou více jak 30 dnů po lhůtě splatnosti a tyto závazky není schopný nadále plnit. Tomuto stavu se říká také platební neschopnost. Tyto podmínky uvedené v ustanovení § 3 InsZ je nutné splnit kumulativně.

Pokud není splněna podmínka mnohosti věřitelů, je jediný věřitel dlužníka povinen vymáhat svou pohledávku jiným způsobem, většinou exekučně. Co se týče důkazního břemene v případě poslední podmínky uvedené v ustanovení § 3 odst. 1 písm. c), tzn. to, že dlužník není schopen nadále plnit své závazky, musí jej unést věřitel.

Insolvenční řízení má, jako každé řízení, několik fází. Tyto fáze autorka práce analyzuje v rovině obecné, tak i přímo z pohledu jejich vlivu na společné jmění manželů.

1.1. Zahájení insolvenčního řízení

Ustanovení § 97 insolvenčního zákona stanovuje podmínky, díky kterým je možné zahájit insolvenční řízení. Insolvenční řízení je řízení návrhové, lze jej tedy zahájit jen na návrh a soud řízení z úřední povinnosti zahájit nemůže. Za zahájené považujeme řízení v okamžiku, kdy návrh dojde věcně příslušnému soudu.

Podání insolvenčního návrhu je procesněprávním předpokladem zahájení insolvenčního řízení. Aktivně legitimováni k podání insolvenčního řízení jsou dlužník a věřitel. Pakliže se ale jedná o hrozící úpadek, smí insolvenční návrh podat jen dlužník. V případě dlužníka, který je právnickou osobou či fyzickou osobou-podnikatelem, je zde povinnost podat dle ustanovení § 98 odst. 1 InsZ insolvenční návrh bez zbytečného odkladu poté, co se dozví či při náležité pečlivosti měl

dozvědět o svém úpadku. Dlužník, jako běžná nepodnikající fyzická osoba, tuto povinnost nemá.¹

1.1.1. Účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení a jejich vliv na SJM

Dle ustanovení § 109 odst. 4 InsZ nastávají účinky zahájení insolvenčního řízení v okamžiku zveřejnění vyhlášky oznamující zahájení insolvenčního řízení v insolvenčním rejstříku. Jedním z nejzásadnějších účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení je dle ustanovení § 111 InsZ povinnost dlužníka zdržet se nakládání s majetkovou podstatou a s majetkem, který do ní může náležet, pokud by se mělo jednat o podstatné změny ve skladbě, využití nebo určení tohoto majetku, či o jeho nikoli zanedbatelné zmenšení.

Dle ustanovení § 2 písm. e) InsZ je majetková podstata je tvořena majetkem, který má v průběhu insolvenčního řízení sloužit k uspokojování pohledávek věřitelů. Pojem a rozsah majetkové podstaty upravuje ustanovení § 205 InsZ, a to pro všechny formy řešení úpadku dlužníka. Insolvenční zákon rozlišuje vymezení majetkové podstaty podle toho, zda-li byl insolvenční návrh podán dlužníkem či věřitelem.

V případě, kdy insolvenční návrh podal dlužník, náleží do majetkové podstaty dle ustanovení § 205 odst. 1 InsZ ten majetek patřící dlužníkovi k okamžiku nastání účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení a dále také majetek, který dlužník v průběhu insolvenčního řízení nabyt. Od okamžiku, kdy nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, je dlužník povinen zdržet se nakládání s majetkovou podstatou a s majetkem, který do ní může náležet, pokud by šlo o podstatné změny ve skladbě, využití či určení, či jiné významné zmenšení. Z tohoto výše zmíněného ustanovení vyplývá, že nějaké malé změny možné jsou, proto není možné ani po zahájení insolvenčního řízení chápat majetkovou podstatu jako konečně stanovený rozsah majetku.²

Jestliže byl insolvenční návrh podán některým z věřitelů dlužníka, náleží do majetkové podstaty dle ustanovení § 205 odst. 2 InsZ majetek, jenž patřil

¹ HÁSOVÁ, Jiřina a Tomáš MORAVEC. *Insolvenční řízení*. 2. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2018, s. 65-66. Právní praxe.

² BROŽ, J., BUDÍN, P., DADAM, A., KOZÁK, J., PACHL, L., STANISLAV, A., STRNAD, Z., ZRŮST, L., ŽIŽLAVSKÝ, M. *Insolvenční zákon: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-25]. ASPI_ID KO182_2006CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

dlužníkovi v době nastání účinků rozhodnutí o úpadku dlužníka, dále také majetek, jenž dlužník nabyt v průběhu insolvenčního řízení po nastání účinků rozhodnutí o úpadku a v neposlední řadě také majetek patřící dlužníku v době, kdy insolvenční soud nařídil předběžné opatření zcela nebo zčásti omezující dlužníka nakládat se svým majetkem a toto předběžné opatření se stalo účinným.³

Pokud je výše popsaný majetek součástí společného jmění dlužníka a jeho manžela, náleží také do majetkové podstaty, jak říká ustanovení § 205 odst. 3 InsZ. Toto potvrzuje i Vrchní soud v Praze ve svém usnesení ze dne 21. 9. 2010, č. j. 2 VSPH 747/2010-A -13: „*Je tomu tak proto, že právní úprava majetkové podstaty v ustanovení § 205 IZ stojí na zásadě, že majetek, který je ve společném jmění dlužníka a jeho manžela, náleží do majetkové podstaty, což musí dlužníkům manžel (oba manželé) respektovat také v režimu oddlužení, neboť úprava tohoto způsobu řešení dlužníkovy úpadku žádný podklad pro jinou právní konstrukci majetkové podstaty nedává. Není-li zjištěn jiný stav věci, je rozhodující zákonné vymezení SJM, z něhož soud v této věci též vychází; i v insolvenčním řízení přiměřeně platí pravidla, která v tomto ohledu stanoví občanský soudní řád (dále jen OSŘ) v ustanovení § 262a odst. 1.*“⁴ Nejvyšší soud dovodil, že ustanovení § 205 odst. 3 InsZ slouží jako zábrana pro manžela dlužníka, aby se úspěšně domohl vyloučení majetku, který náleží do dosud nevypořádaného společného jmění tohoto manžela a dlužníka, jen z toho důvodu, že jde o majetek ve společném jmění.⁵

Ustanovení § 206 odst. 1 InsZ představuje demonstrativní výčet všeho, co může majetkovou podstatu tvořit, příkladem se může jednat o peněžní prostředky (nezáleží, zda-li v hotovosti či uložené na účtu), věci movité i nemovité, a také vkladní knížky. Kromě tohoto výčtu může majetkovou podstatu tvořit každá hodnota, u které to není zákonem vyloučeno a je majetkem dlužníka. Naproti tomu v ustanoveních § 207 a § 208 InsZ nalezneme majetek, který do majetkové podstaty nepatří. V tomto případě se jedná o majetek, který nelze postihnout výkonem rozhodnutí nebo exekucí, či věci, které dlužník nezbytně potřebuje k zajišťování hmotných potřeb svých, i své rodiny, či k plnění pracovních úkolů nebo i další věci,

³ HÁSOVÁ, Jiřina a Tomáš MORAVEC. *Insolvenční řízení*. 2. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2018, s. 151. Právní praxe.

⁴ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 21. září 2010, č. j. 2 VSPH 747/2010-A -13 [online]. [cit. 2021-11-09]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz>.

⁵ Rozsudek (Rc) Nejvyšší soud ČR - senát ze dne 30.11.2016 sp. zn. 29 ICdo 37/2016 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-26]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

jejichž prodej by byl v rozporu s morálními hodnotami dle ustanovení § 322 občanského soudního řádu (dále jen OSŘ). Jedná se o běžné vybavení domácnosti, prádlo, obuv, snubní prsten, písemnosti osobní povahy, dětské hračky a zvířata, která slouží člověku jako společník. Ustanovení § 208 vylučuje z majetkové podstaty majetek, se kterým lze nakládat jen způsobem, ke kterému byl určen (např. účelové dotace).⁶

Zahájením insolvenčního řízení společné jmění manželů nezaniká. K zániku dochází prohlášením konkursu na majetek manžela-dlužníka a v určitých případech i schválením oddlužení zpeněžení majetkové podstaty.⁷

1.2. Rozhodnutí o úpadku nebo o hrozícím úpadku

Pokud je zjištěn osvědčením nebo dokazováním úpadek dlužníka či jeho hrozící úpadek, vydá insolvenční soud rozhodnutí o úpadku (ustanovení § 136 odst. 1 InsZ). V případě, že insolvenční návrh obsahuje i návrh na řešení úpadku dlužníka, rozhodne o něm insolvenční soud samostatným výrokem. Otázkou je, ke kterému okamžiku je zjišťován skutkový stav, jenž je rozhodný pro shledání úpadku dlužníka. Insolvenční zákon toto totiž přesně nestanovuje. Nabízí se však přiměřená aplikace OSŘ, přesněji jeho ustanovení § 154 odst. 1, které říká, že pro rozsudek je rozhodný stav v době jeho vyhlášení. Je tedy možné dovodit, že i pro insolvenční soud je rozhodný stav v době, kdy činí rozhodnutí o úpadku.⁸

V ustanovení § 136 odst. 2 a násl. InsZ jsou stanoveny náležitosti rozhodnutí o úpadku. Mezi ně patří například výrok o tom, že je zjištěn úpadek či hrozící úpadek dlužníka, dále ustanovení insolvenčního správce, poté výzva věřitelům, kteří dosud nepřihlásili své pohledávky, aby tak učinili ve lhůtě dvou měsíců, včetně poučení o zmeškání lhůty a v neposlední řadě také výrok, který dlužníku ukládá povinnost sestavit a odevzdat insolvenčnímu správci seznam svého majetku s uvedením svých dlužníků, pokud tak ještě neučinil.

⁶ BROŽ, J., BUDÍN, P., DADAM, A., KOZÁK, J., PACHL, L., STANISLAV, A., STRNAD, Z., ZRŮST, L., ŽIŽLAVSKÝ, M. Insolvenční zákon: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-8]. ASPI_ID KO182_2006CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁷ PSUTKA, Jindřich. Společné jmění manželů. 1. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2015, s. 202-206. Beckova edice právní instituty.

⁸ HÁSOVÁ, Jiřina a Tomáš MORAVEC. *Insolvenční řízení*. 2. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2018, s. 97. Právní praxe.

1.2.1. Účinky spojené s rozhodnutím o úpadku

Ustanovení § 140a InsZ stanovuje, že účinky rozhodnutí o úpadku nastávají okamžikem zveřejnění v insolvenčním rejstříku. Tímto okamžikem se rozumí den, hodina a minuta zveřejnění dle ustanovení § 89 InsZ. Výčet těchto účinků nalezneme v ustanovení § 140 až § 140e InsZ. Pro institut společného jmění manželů je relevantní především ustanovení § 140c InsZ, které zakazuje zahájení soudních a rozhodčích řízení o pohledávkách a jiných právech týkajících se majetkové podstaty, jež mají být v insolvenčním řízení uplatněny přihláškou, v době, kdy trvají účinky rozhodnutí o úpadku. Tento zákaz se však nevztahuje na incidenční spory. Jejich výčet najdeme v ustanovení § 159 odst. 1 InsZ, kdy mezi ně patří i incidenční spor o vypořádání společného jmění dlužníka a jeho manžela dle ustanovení § 159 odst. 1 písm. c) InsZ. Incidenční spor o vypořádání společného jmění je tedy možné zahájit po rozhodnutí o úpadku dlužníka u insolvenčního soudu.⁹

1.3. Způsoby řešení úpadku

Další fází insolvenčního řízení je již samotné řešení úpadku. Zákon rozeznává tři možná řešení úpadku v insolvenčním řízení, a to konkurs, reorganizace a oddlužení. Řešení úpadku ale samozřejmě předchází stanovení způsobu řešení úpadku. Rozhodnutí o způsobu řešení úpadku je samostatným rozhodnutím, které nemusí být s rozhodnutím o úpadku dlužníka spojeno společným rozhodnutím, i když na něj navazuje.¹⁰ Dle ustanovení § 148 odst. 1 InsZ je-li dlužníkem osoba, u které zákon nepřipouští jako způsob řešení úpadku reorganizaci či oddlužení, spojí insolvenční soud s rozhodnutím o úpadku i rozhodnutí o prohlášení konkursu. Pokud dlužník podá společně s insolvenčním návrhem i návrh na povolení oddlužení dle ustanovení § 148 odst. 3 InsZ, spojí insolvenční soud s rozhodnutím o úpadku také rozhodnutí o způsobu řešení úpadku, avšak toto nezakládá právo dlužníka na povolení oddlužení. Pokud se nejedná ani o jeden z výše zmíněných případů, rozhodne

⁹ BROŽ, J., BUDÍN, P., DADAM, A., KOZÁK, J., PACHL, L., STANISLAV, A., STRNAD, Z., ZRŮST, L., ŽIŽLAVSKÝ, M. Insolvenční zákon: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-23]. ASPI_ID KO182_2006CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁰ BROŽ, J., BUDÍN, P., DADAM, A., KOZÁK, J., PACHL, L., STANISLAV, A., STRNAD, Z., ZRŮST, L., ŽIŽLAVSKÝ, M. Insolvenční zákon: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-8]. ASPI_ID KO182_2006CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

insolvenční soud dle ustanovení § 149 InsZ do tří měsíců po vydání rozhodnutí o úpadku samostatným rozhodnutím o způsobu řešení úpadku. Toto rozhodnutí smí být vydáno vždy až po skončení schůze věřitelů, která byla svolána rozhodnutím o úpadku.

V případě, že bylo insolvenční řízení zahájeno na základě insolvenčního návrhu, který podala osoba rozdílná od dlužníka, a dlužník podal návrh na schválení oddlužení, je soud povinen o tomto návrhu rozhodnout do 30 dnů po rozhodnutí o úpadku.¹¹

1.3.1. Konkurs

Speciální povahu k úpravě v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen OZ či občanský zákoník) mají pravidla vypořádání společného jmění manželů, která nalezneme v ustanoveních § 268 až 276 InsZ. Ustanovení § 268 odst. 1 InsZ stanovuje, že s prohlášením konkursu na majetek manžela-dlužníka je spojen zánik společného jmění manželů, přestože manželství dále trvá. Je vyloučeno, aby po dobu trvání účinků prohlášení konkursu vzniklo nové společné jmění manželů, a to ani v situaci, kdy dlužník uzavře nové manželství. V takovém případě se odkládá vznik společného jmění manželů až ke dni zániku účinků prohlášení o konkursu, jak stanovuje ustanovení § 276 odst. 1 InsZ. Do majetkové podstaty spadá i ta část společného jmění manželů, která byla užita manželem-dlužníkem k podnikání, jestliže k tomu manžel dlužníka vyslovil souhlas. Jestliže závazky manžela-dlužníka a závazky společné spadající do SJM převyšují majetek v SJM, dle ustanovení § 274 odst. 1 InsZ se veškerý majetek stává součástí majetkové podstaty a vypořádání se neprovádí, jelikož majetek se zpeněží a výtěžek ze zpeněžení se vypořádá přiměřeně dle pravidel stanovených v OZ.

Občanský zákoník stanovuje v ustanovení § 741 domněnku vypořádání společného jmění manželů. Tato domněnka říká, že pokud nebude SJM vypořádáno do tří let od jeho zániku, movité věci případnou tomu manželovi, který je užíval a v případě nemovitostí se manželé stávají spoluvlastníky. Pokud došlo k zániku SJM nebo k jeho zúžení před prohlášením konkursu, avšak nedošlo k jeho vypořádání, je běh tříleté lhůty uvedené v ustanovení § 741 OZ zastaven. Aby mohl být běh lhůty zastaven, musí být splněna podmínka, že by tato lhůta skončila

¹¹ HÁSOVÁ, Jiřina a Tomáš MORAVEC. *Insolvenční řízení*. 2. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2018, s. 102-103. Právní praxe.

nejpozději do šesti měsíců od prohlášení konkursu, jak stanovuje ustanovení § 268 odst. 3 InsZ. Ustanovení § 269 odst. 2 InsZ se snaží eliminovat také možnost vypořádání společného jmění na základě ustanovení § 741 OZ. Toto ustanovení říká, že pokud v době mezi okamžikem, od kterého nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení a prohlášením konkursu uplynula lhůta k vypořádání SJM dle ustanovení § 741 OZ bez toho, aniž by byla uzavřena dohoda o vypořádání dle ustanovení § 738 OZ, nastávají účinky spojené s ustanovením § 741 OZ až po uplynutí 6 měsíců od prohlášení konkursu. Je možné, aby v této době byla uzavřena nová dohoda o vypořádání společného jmění manželů či podán návrh na vypořádání společného jmění soudu. Práva třetích osob nabytá v dobré víře v to, že společné jmění již bylo vypořádáno dle ustanovení § 741 OZ, zůstávají nedotčena. Předchozí znění ustanovení § 269 odst. 2 InsZ bylo poněkud absurdní. Umožňovalo totiž, aby lhůta 6 měsíců běžela obecně v každém případě, kdy v době prohlášení konkursu již uběhla lhůta k vypořádání SJM dle občanského zákoníku.¹²

Smlouvy uvedené v ustanovení § 269 odst. 1 InsZ týkající se společného jmění manželů a jeho změn, které byly uzavřeny po podání insolvenčního návrhu dlužníkem, či v případě insolvenčního návrhu věřitele poté, co nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, se stávají prohlášením konkursu absolutně neplatnými.¹³

Společné jmění manželů v insolvenčním řízení lze vypořádat buď dohodou, či rozhodnutím soudu. Po prohlášení konkursu přechází na insolvenčního správce místo manžela-dlužníka oprávnění dohodu s manželem-nedlužníkem uzavřít, či navrhnout vypořádání společného jmění rozhodnutím soudu. Dohoda o vypořádání, uzavřená manželem-dlužníkem po prohlášení konkursu, by byla absolutně neplatná. Jestliže bylo již před prohlášením konkursu zahájeno řízení o vypořádání společného jmění u obecného soudu, stává se insolvenční správce jeho účastníkem namísto manžela-dlužníka. Společné jmění poté bude vypořádáno v řízení u obecného soudu, a ne u insolvenčního soudu, jak je tomu v případě incidenčního sporu o vypořádání společného jmění manželů. Ze zákona je vyloučena možnost,

¹² PSUTKA, Jindřich. *Společné jmění manželů*. 1. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2015, s. 202-204. Beckova edice právní instituty.

¹³ HÁSOVÁ, Jiřina a Tomáš MORAVEC. *Insolvenční řízení*. 2. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2018, s. 176. Právní praxe.

aby toto řízení skončilo soudním smírem.¹⁴ O dohodě o vypořádání společného jmění manželů bude podrobněji pojednáno ve třetí kapitole této práce.

Insolvenční zákon v ustanovení § 274 odst. 1 obsahuje úpravu případů, kdy společné jmění manželů nelze vypořádat. Stává se tak za situace, kdy závazky dlužníka, které mohou být uspokojeny z majetku ve společném jmění manželů, jej převyšují. Je-li tedy společné jmění manželů předloženo, zahrnuje se veškerý majetek patřící do společného jmění do majetkové podstaty.¹⁵

Při vypořádání společného jmění v insolvenčním řízení může manželovi dlužníka vzniknout vůči dlužníkovi pohledávka. Zákon pro tento případ stanovuje v ustanovení § 275 InsZ fikci přihlášené pohledávky. Vzhledem k časové náročnosti řízení může nárok manžela z vypořádání SJM vzniknout až po uplynutí lhůty pro přihlášení pohledávek. Pro zajištění jistoty částečného uspokojení manžela dlužníka zavádí právní úprava fikci přihlášení pohledávky, kdy nemá oprávněný manžel povinnost uplatnit tuto pohledávku formou přihlášky, ale zařazuje a uspokojuje ji insolvenční správce.¹⁶

1.3.2. Oddlužení

Existují dva způsoby oddlužení jako řešení úpadku a to oddlužení zpeněžením majetkové podstaty, či plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty, jak stanovuje ustanovení § 398 InsZ. Vliv na SJM má především schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty. Před schválením oddlužení v jakékoliv podobě však musí být podán návrh na povolení oddlužení. Tento návrh musí podat dlužník společně s insolvenčním návrhem a v případě, že insolvenční návrh podal věřitel, je možné podat návrh na povolení oddlužení do 30 dnů od doručení insolvenčního návrhu dlužníkovi v návaznosti na ustanovení § 390 odst. 1 InsZ.

¹⁴ BROŽ, J., BUDÍN, P., DADAM, A., KOZÁK, J., PACHL, L., STANISLAV, A., STRNAD, Z., ZRŮST, L., ŽIŽLAVSKÝ, M. Insolvenční zákon: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-8]. ASPI_ID KO182_2006CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁵ HÁSOVÁ, Jiřina a Tomáš MORAVEC. *Insolvenční řízení*. 2. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2018, s. 176-177. Právní praxe.

¹⁶ BROŽ, J., BUDÍN, P., DADAM, A., KOZÁK, J., PACHL, L., STANISLAV, A., STRNAD, Z., ZRŮST, L., ŽIŽLAVSKÝ, M. Insolvenční zákon: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-8]. ASPI_ID KO182_2006CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Novelou insolvenčního zákona č. 294/2013 Sb., účinnou od 1. 1. 2014 byl zaveden institut společného návrhu manželů na povolení oddlužení. Tato novela potvrdila předchozí insolvenční praxi a judikaturu,¹⁷ kdy byly návrhy na povolení oddlužení manželů podávány samostatně a následně spojovány. Dle současné právní úpravy, kterou nalezneme v ustanovení § 394a InsZ, jestliže je každý z manželů osobou oprávněnou podat návrh na povolení oddlužení, mají možnost podat tento návrh společně. Zásadní pro podání společného návrhu na povolení oddlužení je to, zda-li se jedná o manžele ke dni, kdy tento návrh došel insolvenčnímu soudu. Po dobu trvání insolvenčního řízení zahájeného na základě společného návrhu manželů na povolení oddlužení mají manželé postavení nerozlučných společníků a považují se za jediného dlužníka. Případný rozvod by na průběhu insolvenčního řízení nic nezměnil, manželé by v řízení dále vystupovali společně. Důsledky jejich jednání budou mít tedy dopad na oba manžele, pokud budou například dány důvody pro zrušení oddlužení u jednoho manžela, bude zrušeno manželům oběma. Nadále by však měli mít postavení nerozlučných společníků a měli by se považovat za jednoho dlužníka, jelikož ustanovení § 394a odst. 3 InsZ říká, že toto postavení trvá po dobu insolvenčního řízení a neomezuje se tedy jen na dobu trvání oddlužení. Všechn majetek manželů se pro případy povolení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty považuje za majetek ve společném jmění manželů. Výslovné prohlášení, že s tím manželé souhlasí, musí být již na společném návrhu na povolení oddlužení a podpisy manželů musí být úředně ověřeny, jak říká insolvenční zákon v ustanovení § 394a odst. 2. V tomto případě tedy společné jmění nezaniká, nýbrž se i výlučný majetek manželů považuje za jeho součást, jak říká ustanovení § 408 odst. 1 InsZ. Znamená to, že se vypořádání společného jmění neprovádí.

Pokud návrh na povolení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty podá pouze jeden z manželů, platí o majetku spadajícím do majetkové podstaty obdobně ustanovení § 268 a násl. insolvenčního zákona, jak říká ustanovení § 408 odst. 1 InsZ. V tomto případě tedy společné jmění manželů zaniká a musí být

¹⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2011, sp. zn. 29 NSČR 39/2011 a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 2. 2012, sp. zn. 29 NSČR 54/2011 [online]. [cit.2022-3-20]. Obě dostupné z: www.beck-online.cz.

vypořádáno obdobně jako poté, co nastanou účinky prohlášení konkursu.¹⁸ To samé platí i v situaci, kdy bude dlužníkův úpadek řešen formou oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty. Jestliže totiž insolvenční soud uloží dlužníku povinnost vydat majetek ke zpeněžení, použije se ustanovení § 408 odst. 1 InsZ, jak říká insolvenční zákon v ustanovení § 409 odst. 2. I v této situaci tedy společné jmění zaniká a musí být vypořádáno. V obou případech se insolvenční správce tedy pokusí s manželem dlužníka uzavřít dohodu o vypořádání společného jmění manželů či podá návrh k insolvenčnímu soudu na zahájení incidenčního sporu o vypořádání společného jmění manželů dle ustanovení § 159 odst. 1 písm. c) InsZ.¹⁹

1.3.3. Reorganizace

K reorganizaci, jakožto řešení úpadku, lze přistoupit v případě, kdy je dlužník podnikatelem, jak říká ustanovení § 316 odst. 2 InsZ. Není relevantní, zda-li se jedná o fyzickou nebo právnickou osobu. Při reorganizaci dochází k postupnému uspokojování pohledávek věřitelů, při kterém je zachován provoz dlužníkovy podniku a jsou zároveň prováděna i opatření k ozdravení hospodaření podniku podle reorganizačního plánu, který byl schválen insolvenčním soudem, jak stanovuje insolvenční zákon v ustanovení § 316 odst. 1. Insolvenční návrh může být podán buď dlužníkem či přihlášeným věřitelem, avšak v obou případech musí být autor návrhu v dobré víře, že jsou nebo budou splněny veškeré podmínky pro schválení reorganizačního plánu, jak říká ustanovení § 317 InsZ. Z výše uvedeného tedy vyplývá, že dopad na společné jmění manželů má reorganizace v tom případě, je-li zvolena jako způsob řešení úpadku pro fyzickou osobu podnikatele.

Má-li být při reorganizaci použit majetek, který náleží do společného jmění manželů, musí být k reorganizačnímu plánu připojeno prohlášení manžela o tom, že souhlasí s použitím majetku ve společném jmění manželů. Toto prohlášení musí

¹⁸ BROŽ, J., BUDÍN, P., DADAM, A., KOZÁK, J., PACHL, L., STANISLAV, A., STRNAD, Z., ZRŮST, L., ŽIŽLAVSKÝ, M. Insolvenční zákon: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-8]. ASPI_ID KO182_2006CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁹ BROŽ, J., BUDÍN, P., DADAM, A., KOZÁK, J., PACHL, L., STANISLAV, A., STRNAD, Z., ZRŮST, L., ŽIŽLAVSKÝ, M. Insolvenční zákon: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-21]. ASPI_ID KO182_2006CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

být podepsáno a podpis na něm musí být ověřen, jak říká ustanovení § 342 písm. c) InsZ. Při reorganizaci společné jmění manželů nezaniká.²⁰

Reorganizace jako způsob řešení úpadku v případě dlužníka fyzické osoby není ale příliš pravděpodobná, jelikož není snadné splnit podmínky stanovené v ustanovení § 316 odst. 4 InsZ pro přípustnost reorganizace, kterými jsou celkový roční úhrn čistého obratu dlužníka za poslední účetní období předcházející insolvenčnímu návrhu alespoň 50 000 000 Kč nebo nejméně 50 zaměstnanců v pracovním poměru.²¹ Tyto podmínky však nemusí být splněny v případě předschválené reorganizace, o kterou se jedná, jestliže dlužník spolu s insolvenčním návrhem (nebo nejpozději do rozhodnutí o úpadku) předloží insolvenčnímu soudu reorganizační plán, který přijala nejméně polovina zajištěných věřitelů, a také nejméně polovina nezajištěných věřitelů. Toto mohou využívat především menší podnikatelé, kteří nechtějí svůj úpadek řešit konkursem.²²

1.4. Vliv zahájení insolvenčního řízení na probíhající vypořádání společného jmění manželů

Ustanovení § 273 InsZ poskytuje řešení pro situaci, kdy nedošlo k dohodě o vypořádání společného jmění manželů a probíhá soudní řízení o jeho vypořádání, jež bylo zahájeno ještě před prohlášením konkursu. V takovém případě se prohlášením konkursu insolvenční správce stává účastníkem řízení o vypořádání společného jmění manželů místo ins. dlužníka. Řízení o vypořádání společného jmění je pak dále vedeno u obecného soudu, jelikož se nejedná o incidenční spor dle ustanovení § 159 odst. 1 písm. c) InsZ, ke kterému by byl příslušný insolvenční soud. Incidenčními spory jsou totiž spory o vypořádání společného jmění manželů, které jsou zahájeny až po prohlášení konkursu. Insolvenční správce do řízení

²⁰ KALNÝ, Miroslav. Vypořádání společného jmění manželů v insolvenčních souvislostech. *Soudce* [online]. Wolters Kluwer, 2019, 4. 5. 2019, **2019**(5) [cit. 2022-02-09]. Identifikační číslo ASPI: LIT263231CZ. Dostupné z: www.aspi.cz.

²¹ BROŽ, J., BUDÍN, P., DADAM, A., KOZÁK, J., PACHL, L., STANISLAV, A., STRNAD, Z., ZRŮST, L., ŽIŽLAVSKÝ, M. Insolvenční zákon: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-3-2]. ASPI_ID KO182_2006CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

²² KOVALOVÁ, Jana. Seriál o insolvenčních: Reorganizace (1. část). *Právo21* [online]. 8. 1. 2021 [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: <https://pravo21.cz/pravo/serial-o-insolvencich-reorganizace-1-cast>.

o vypořádání vstupuje ze zákona, kdy o této skutečnosti obecný soud nevydává žádné rozhodnutí.²³

Ustanovení § 273 odst.1 InsZ stanovuje, že není možné, aby řízení o vypořádání společného jmění skončilo soudním smírem, jelikož by tak byla obcházena role věřitelského výboru, který dle ustanovení § 271 odst. 2 InsZ musí s postupem insolvenčního správce při uzavírání dohody o vypořádání společného jmění manželů vyslovit souhlas. Dohoda, která by tedy byla uzavřená ve formě soudního smíru, by byla absolutně neplatná a pokud by řízení o vypořádání vedené u obecného soudu naznačovalo možnost uzavření dohody, mělo by být na návrh účastníků přerušeno. Přerušením řízení totiž insolvenční správce získá prostor na to, aby návrh na uzavření dohody o vypořádání společného jmění dlužníka a jeho manžela přednesl věřitelskému výboru a insolvenčnímu soudu, a získal jejich souhlas v souladu s ustanovení § 271 odst. 1 InsZ. Takto uzavřená a schválená dohoda má dle ustanovení § 271 odst. 3 InsZ účinky pravomocného rozsudku a její uzavření insolvenční správce a manžel dlužníka oznámí obecnému soudu, kdy okamžikem uzavření dohody předmět řízení u obecného soudu odpadne. Řízení o žalobu o vypořádání společného jmění manželů obecný soud zastaví.

Jestliže dojde k situaci, kdy je vedeno řízení o vypořádání společného jmění u obecného soudu a zároveň insolvenční soud neschválí dohodu o vypořádání společného jmění, obecný soud přeruší jednání tak, aby mohl rozhodnout odvolací soud a případně změnit rozhodnutí insolvenčního soudu a dát přednost dohodě o vypořádání společného jmění.²⁴

Insolvenční zákon v ustanovení § 408 odst. 1 říká, že se o účincích schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty užití obdobně ustanovení insolvenčního zákona o prohlášení konkursu. Toto se aplikuje i na situaci popsanou výše, tedy že se insolvenční správce stává účastníkem řízení o vypořádání společného jmění u obecného soudu namísto insolvenčního dlužníka dle ustanovení § 273 InsZ. Toto potvrzuje i Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 29. 2. 2016,

²³ BROŽ, J., BUDÍN, P., DADAM, A., KOZÁK, J., PACHL, L., STANISLAV, A., STRNAD, Z., ZRŮST, L., ŽIŽLAVSKÝ, M. Insolvenční zákon: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-7]. ASPI_ID KO182_2006CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

²⁴ BROŽ, J., BUDÍN, P., DADAM, A., KOZÁK, J., PACHL, L., STANISLAV, A., STRNAD, Z., ZRŮST, L., ŽIŽLAVSKÝ, M. Insolvenční zákon: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-7]. ASPI_ID KO182_2006CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

kdy říká: „*Probíhá-li řízení o vypořádání společného jmění manželů, stává se insolvenční správce účinností usnesení o schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty účastníkem tohoto řízení místo (insolvenčního) dlužníka.*“²⁵

²⁵ Usnesení (Rc) Nejvyšší soud ČR - senát ze dne 29. 02. 2016 sp. zn. 29 ICdo 11/2016 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-7]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

2. Zásady a způsoby vypořádávání společného jmění manželů

Společné jmění musí být vypořádáno, pokud zaniklo nebo bylo zúženo. Právní úpravu obecně nalezneme v ustanoveních § 736 až 742 OZ, ale jak již bylo uvedeno, právní úpravu speciální můžeme nalézt například i v insolvenčním zákoně.

Při vypořádání SJM není opomenuta ochrana třetích osob, a proto v ustanovení § 737 OZ nalezneme její úpravu, i když toto samozřejmě není jediným ustanovením, které řeší úpravu ochrany třetích osoba a vypořádání společného jmění. Ustanovení § 737 OZ má vliv na všechny způsoby vypořádání SJM. K vypořádání společného jmění může dojít třemi způsoby: dohodou, rozhodnutím soudu a na základě nevyvratitelné právní domněnky.

2.1. Vypořádání společného jmění dohodou

Právní úpravu dohody o vypořádání nalezneme v ustanoveních § 738 a § 739 OZ. Vypořádat SJM dohodou je možné v případě zániku manželství rozvodem, smrtí, prohlášením z mrtvého, ale například i prohlášením konkursu dle insolvenčního zákona. Ne vždy musí tuto dohodu uzavírat výhradně manželé a někdy podléhá schválení soudu, kdy obě tyto podmínky platí právě pro insolvenční řízení, jelikož dohodu uzavírá s manželem dlužníka insolvenční správce a podléhá schválení insolvenčním soudem.

Dohodu o vypořádání společného jmění je možné uzavřít ještě v průběhu manželství, dokonce je v některých situacích vyžadována. Je tomu tak například v případě rozvodu bez zjišťování příčin rozvratu manželství. V ustanovení § 757 OZ je stanoveno, že soud manželství rozvede bez zjišťování příčin rozvratu manželství, jestliže se manžel připojí k návrhu na rozvod druhého manžela a současně se manželé dohodli na úpravě majetkových poměrů. Tato dohoda vyžaduje písemnou formu s úředně ověřenými podpisy.

Oprávnění manželů uzavřít dohodu je omezené, a to lhůtou tří let od zrušení, zúžení či zániku SJM. Po uplynutí této lhůty bude SJM vypořádáno na základě nevyvratitelné zákonné domněnky, protože manželé po této lhůtě nemají ani možnost podat návrh na vypořádání SJM k soudu.

Formální požadavky na dohodu o vypořádání stanovuje občanský zákoník v ustanovení § 739. Obligatorně musí být dodržena písemná forma dohody v případě, že byla uzavřena ještě za trvání manželství a nebo je-li předmětem dohody o vypořádání věc, u níž je vyžadována písemná forma smlouvy o převodu vlastnického práva (například dle ustanovení § 560 OZ nemovitá věc). V jiných případech nemusí být dohoda o vypořádání uzavřena písemně a ani není stanoveno, jakou formu by měla mít. Pokud dohoda není uzavřena písemně, má jeden z manželů právo požadovat, aby mu druhý manžel doručil potvrzení o vypořádání. Jestliže ale byla dohoda písemně uzavřena, ač nemusela být, nemá manžel na potvrzení o vypořádání právní nárok.²⁶

2.1.1. Účinky dohody

Ustanovení § 738 odst. 1 stanovuje, že dohoda o vypořádání nabývá účinků ke dni, kdy bylo společné jmění zúženo, zrušeno, či zaniklo, nehledě na to, zda-li byla dohoda uzavřena před zúžením, zrušením či zánikem SJM nebo až posléze. Toto pravidlo se neužije v případě, kdy je předmětem dohody o vypořádání věc, jež se zapisuje do veřejného seznamu. V tomto případě nabyde dohoda účinky k této věci dnem zápisu do veřejného seznamu. Jestliže byl proveden návrh na vklad vlastnického práva do katastru nemovitostí po uplynutí tříleté lhůty, ve které je možno uzavřít dohodu o vypořádání SJM, bez toho, aniž by bylo vedeno řízení u soudu o jeho vypořádání, má se za to, že nemovitosti jsou vypořádány dle zákonné domněnky a tím pádem jsou ve spoluvlastnictví manželů. Pokud byl však návrh na vklad proveden před uplynutím tříleté lhůty a vkladové řízení skončilo až po jejím uběhnutí, bude SJM vypořádáno k okamžiku podání vkladu.²⁷

2.1.2. Obsah dohody

Občanský zákoník ve svých ustanoveních obsah dohody o vypořádání SJM nijak nespécifikuje. Projevuje se zde zásada autonomie vůle, která znamená, že člověk může vlastní vůlí určovat zda-li vstoupí do právního vztahu a jaký bude obsah právního jednání. Dohoda o vypořádání musí nicméně splňovat kritérium

²⁶ PSUTKA, Jindřich. *Společné jmění manželů*. 1. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2015, s. 209-216. Beckova edice právní instituty.

²⁷ PSUTKA, Jindřich. *Společné jmění manželů*. 1. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2015, s. 217-220. Beckova edice právní instituty.

toho, že společné jmění manželů (nebo jeho část), které je předmětem dohody, bude rozděleno mezi manžele.

Obvykle dohody o vypořádání obsahují ustanovení určující, který majetek ze SJM připadne kterému z manželů, či který manžel bude hradit konkrétní dluh. Není vyloučeno, aby dohoda stanovovala, že nějaká věc přejde do spoluvlastnictví manželů. V dohodě může být také ujednáno, že bude provedeno zpeněžení majetku náležejícího do SJM (nebo části majetku) a následně bude vypořádání provedeno rozdělením výtěžku. Zákon nezavrhuje ani takovou dohodu, jež zakládá disparitu podílů. Je tedy možné, aby větší část majetku připadla jednomu z manželů.

Ustanovení § 738 odst. 2 OZ přímo zakotvuje možnost, aby dohoda o vypořádání společného jmění upravovala jen část společných majetkových práv a povinností, například může být dohodou upraveno vypořádání jen jedné věci. Pokud manželé použijí dohodu k vypořádání jen části věcí patřících do SJM, je zřejmé, že ve zbytku vypořádání se obrátí buď na soud, či bude zbytek vypořádán na základě nevyvratitelné právní domněnky. Jestliže manželé dohodou vypořádají veškerý svůj domnělý majetek a v průběhu času zjistí, že část majetku byla opomenuta či nebyla v době uzavření dohody známa, není platnost dohody zpochybněna.²⁸

Přímo občanským zákoníkem je stanoveno omezení smluvní svobody, kdy je v ustanovení § 737 odst. 1 OZ stanoveno, že vypořádáním SJM nesmí být dotčena práva třetích osob a zároveň je stanoveno právo této osoby, aby soud určil, že je vypořádání vůči ní neúčinné. Ustanovení § 737 odst. 2 OZ chrání přímo věřitele. Z tohoto ustanovení vyplývá, že věřitelů se žádné vypořádání nedotkne, jelikož jejich práva zůstávají zachována ve stejném rozsahu, jak tomu bylo před vypořádáním.²⁹ Zároveň by neměla dohoda o vypořádání odporovat dobrým mravům a měl by být dodržen požadavek na ochranu slabší strany. Pokud uzavření dohody o vypořádání předcházelo manželství naprosto nefunkční, je třeba nahlížet na tuto dohodu trochu jinak. To, že se například jeden z manželů vzdá většiny

²⁸ PSUTKA, Jindřich. *Společné jmění manželů*. 1. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2015, s. 220-222. Beckova edice právní instituty.

²⁹ DVOŘÁK, J., ELISCHER, D., FIALA, J., FRINTA, O., FRINTOVÁ, D., NOVÁ, H., ŠVESTKA, J., ZUKLÍNOVÁ, M. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek II, (§ 655-975)*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-11-24]. ASPI_ID KO89_b2012CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

majetku jen proto, aby bylo manželství co nejrychleji rozvedeno, nezakládá neplatnost této dohody. Je však zapotřebí posoudit, jestli tato dohoda neodporuje dobrým mravům v rozporu s ustanovením § 547 OZ, který stanovuje, že právní jednání musí odpovídat dobrým mravům i zákonu. V případě odporu s dobrými mravy může být dohoda dle ustanovení § 580 a § 588 OZ neplatná.³⁰

2.2. Vypořádání rozhodnutím soudu

Dalším způsobem vypořádání společného jmění manželů je vypořádání rozhodnutím soudu. Právní úpravu tohoto institutu nalezneme v ustanoveních § 740 a § 742 OZ.

Návrh na vypořádání musí být podán jedním z manželů (bývalých manželů) ve lhůtě do tří let od zániku, zúžení či zrušení SJM. Pokud bylo řízení zahájeno před uplynutím této lhůty, může skončit později, jelikož zahájení řízení běh lhůty staví. Lhůta dále běží dál jen ohledně věcí, které manželé do návrhu na vypořádání nezahrnuli. Návrh na vypořádání SJM lze vzít po uplynutí tříleté lhůty zpět, avšak následkem bude vypořádání společného jmění na základě nevyvratitelné právní domněnky dle ustanovení § 741 OZ. To samé by mělo nastat v případě, kdy návrh na vypořádání bude podán až po uplynutí lhůty, jelikož společné jmění již neexistuje (bylo vypořádáno na základě nevyvratitelné právní domněnky) a návrh by měl být soudem zamítnut.³¹

K řízení o vypořádání společného jmění manželů je věcně příslušný okresní soud. Místní příslušnost závisí na tom, kdy k vypořádání dochází. Obecně platí pravidlo stanovené v ustanovení § 84 OSŘ, tedy že příslušným je obecný soud dlužníka, proti němuž návrh směřuje. Pokud k vypořádání SJM dochází po rozvodu manželství, uplatní se pravidlo stanovené v ustanovení § 88 písm. a) OSŘ, tedy že k rozhodnutí o návrhu na vypořádání je příslušný soud, který manželství rozvedl.³² Do tohoto řízení vstupuje prohlášením konkursu či schválením oddlužení

³⁰ PSUTKA, Jindřich. *Společné jmění manželů*. 1. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2015, s. 222-223. Beckova edice právní instituty.

³¹ PSUTKA, Jindřich. *Společné jmění manželů*. 1. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2015, s. 223-225. Beckova edice právní instituty.

³² PSUTKA, Jindřich. *Společné jmění manželů*. 1. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2015, s. 229. Beckova edice právní instituty.

zpeněžením majetkové podstaty na místo dlužníka insolvenční správce, jak říkají ustanovení § 273 odst. 1 InsZ a ustanovení 408 odst. 1 InsZ.

Co se týče formálních náležitostí návrhu, musí být splněny náležitosti stanovené v ustanovení § 42 odst. 4 a § 79 OSŘ. V návrhu by měl žalobce přesně specifikovat, který majetek navrhuje k vypořádání a na základě kterých skutečností se domnívá, že náleží do SJM a může tak být tedy vypořádán. O tom, zda-li majetek v návrhu patřil k okamžiku zániku do SJM, nesou účastníci důkazní břemeno. Jestliže druhý manžel vyvrací, že určitý předmět do SJM patřil, musí unést důkazní břemeno. V návrhu, a následně i v rozsudku, by měly být majetkové hodnoty co nejpřesněji specifikovány a pokud to není možné, měly by být určeny alespoň tak, aby mohly být odlišeny od ostatních majetkových hodnot. Pokud však postačí k dostatečnému odlišení popsání věci obecnými znaky, není ani to vyloučeno.³³

Řízení o vypořádání společného jmění manželů je označováno jako iudicium duplex. To znamená, že postavení žalobce i žalovaného v řízení je stejné a podáním žaloby je konzumováno i žalobní právo žalovaného. V podání nové žaloby mu tedy poté brání překážka litispendence.³⁴

Z ustanovení § 742 OZ přímo vyplývá, jak by mělo být společné jmění manželů vypořádáno, soud je tedy vázán zákonem. Zásadním pravidlem pro vypořádání na základě soudního rozhodnutí je rovnost podílů manželů. Tato rovnost však není absolutní a může být různými způsoby kompenzována. Dále je každý z manželů povinen nahradit to, co mu bylo ze společného majetku poskytnuto na jeho výhradní majetek. Stejně tak platí naopak, že každý z manželů má právo, aby mu bylo nahrazeno, co ze svého výlučného majetku vynaložil na majetek společný. Soud je dle tohoto ustanovení povinen přihlídnout také k potřebám nezletilých dětí. Toto hledisko může zakládat disparitu podílů dle toho, komu byly děti svěřeny do péče. Při vypořádání SJM se také přihlíží k tomu, jak každý z manželů zajišťoval chod domácnosti, pečoval o rodinu, o děti, o rodinnou domácnost a o spokojený život celé rodiny. Toto pravidlo směřuje především k ochraně ženy v domácnosti, která v některé fázi svého života méně přispívala k nabytí majetkových hodnot do SJM. V neposlední řadě musí také soud

³³ PSUTKA, Jindřich. *Společné jmění manželů*. 1. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2015, s. 225-226. Beckova edice právní instituty.

³⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 20. 6. 2013, sp. zn. II. ÚS 1860/12-1 [cit. 2022-2-8]. Dostupné z: www.nalus.usoud.cz.

přihlédnout k tomu, jak se každý z manželů přičinil o nabytí a udržení majetkových hodnot. Jde především o to, jak který z manželů po nabytí těchto hodnot pečoval o jejich udržení, zbytečně majetkem nemrhal a nechoval se nehospodárně.³⁵

Co se týče disparity podílů, může k ní soud přihlédnout z vlastní iniciativy, kdy k tomuto rozhodnutí dospěl v průběhu řízení o vypořádání SJM na základě zjištěných okolností, které disparitu zakládají, či na návrh jednoho z manželů. Jestliže důvodem, který vedl k vypořádání, ať už tím, že manželství bylo rozvedeno, nebo je proti manželu vedeno insolvenční řízení, bylo nehospodárné počínání s majetkem, či jednání, které zasahovalo např. i do péče o rodinu, jedná se o relevantní skutečnosti, které by mohly vést k disparitě podílů, jak judikoval Nejvyšší soud.³⁶ Zákon nestanovuje, jak má být disparita podílů vyjádřena, proto soudy disparitu nejčastěji vyjadřují procentem či zlomkem nebo také příkázáním věci jednomu z manželů bez toho, aniž by musel finančně kompenzovat manžela druhého.³⁷ Vždy je však zapotřebí, aby soud přihlédl ke všem okolnostem případu, které by zakládaly jak paritní, tak disparitní vypořádání společného jmění manželů a náležitě je zhodnotil.

Při projednávání návrhu je soud vázán rozsahem jmění, které mu bylo k vypořádání předloženo manželi. Manželé nemusí veškeré své společné jmění vypořádat na základě návrhu. Část svého jmění mohou vypořádat například dohodou nebo po uplynuté tříleté lhůty na základě nevyvratitelné právní domněnky. Pokud v rámci řízení nedojde k vypořádání celého majetku, nevytváří soudní rozhodnutí překážku *res iudicata*. V rámci dodržení tříleté lhůty mohou manželé podat další návrh na vypořádání zbývajících částí SJM.

Tříletá lhůta pro vypořádání SJM hraje roli i v případě rozšíření rozsahu vypořádávaného jmění manželem, proti kterému návrh na vypořádání směřuje. Další majetkové hodnoty může žalovaný manžel k vypořádání navrhnout nejpozději do tří let od zániku společného jmění. Pokud jeden z manželů řízení

³⁵ DVOŘÁK, J., ELISCHER, D., FIALA, J., FRINTA, O., FRINTOVÁ, D., NOVÁ, H., ŠVESTKA, J., ZUKLÍNOVÁ, M. Občanský zákoník: Komentář, Svazek II, (§ 655-975). [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-22]. ASPI_ID KO89_b2012CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

³⁶ Rozsudek (Rc) Nejvyšší soud ČR - senát ze dne 05. 03. 2012 sp. zn. 22 Cdo 3637/2010 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-23]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

³⁷ Rozsudek (Rc) Nejvyšší soud ČR - senát ze dne 25. 10. 2001 sp. zn. 22 Cdo 2914/99 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-22]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

zahájil před uplynutím tříleté lhůty, může druhý manžel navrhnout vypořádání dalších majetkových hodnot jen do doby, než tato lhůta uplyne. Následně po uplynutí lhůty nelze návrh již rozšířit.

Rozsudek, kterým soud vypořádává společné jmění, by měl ve svém výroku specifikovat, jaká práva byla účastníkům přiznána, jaké povinnosti byly uloženy a kdo kterou věc nabyde do výlučného vlastnictví. Je zde také požadavek na dostatečnou určitost rozsudku, aby na jeho základě mohl proběhnout vklad do veřejného seznamu, či případně mohl být nařízen výkon rozhodnutí. Řádné odůvodnění rozsudku je důležité především v těch bodech, ve kterých se soud od návrhu na vypořádání odklání, a také v těch bodech, které stanovují rozdílnou výši podílů manželů (bývalých manželů).³⁸

2.2.1. Způsoby vypořádání společného jmění manželů

Občanský zákoník nestanovuje, jakým způsobem má soud společné jmění vypořádat, je mu v tomto ohledu ponechán velký prostor. Soud nemusí společné jmění vypořádat ani v souladu s návrhem manžela, na jehož základě bylo řízení zahájeno, vždy je na úvaze soudu, jaké řešení pro vypořádání zvolí.

2.2.1.1. *Přikázání věci do vlastnictví jednoho manžela*

Jestliže to okolnosti případu dovolují, měl by být tento způsob vypořádání upřednostněn. Pokud soud zvažuje přikázání věci do výlučného vlastnictví jednoho z manželů, musí přihlédnout k účelnému využití věci, a to nejlépe tak, aby nemusely být podíly dorovnány peněžitou částkou. Soud bude také dále zkoumat, kdo věc naposledy držel a užívá ji. Ideálně by se majetkové hodnoty ze společného jmění měly rozdělit mezi rozvedené manžele tak, aby vyrovnávací částka, kterou je jeden z manželů povinen uhradit druhému manželovi, byla co nejmenší. Jedno z kritérií, ke kterým soud může také přihlédnout, je to, jak manželé konkrétní věc nabyli, zda-li například nejprve patřila jen jednomu z manželů a později byla vložena do SJM a pokud je předmětem vypořádání nemovitost, kdo v ní bydlí podstatnou část svého života či k ní má citový vztah.

³⁸ PSUTKA, Jindřich. *Společné jmění manželů*. 1. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2015, s. 226-228. Beckova edice právní instituty.

Výše uvedená hlediska nemají oporu v právním předpise, proto je soudy nemusí následovat a měla by být aplikována s ohledem na konkrétní řízení.³⁹

2.2.1.2. *Přikázání věci do výlučného vlastnictví jednoho z manželů a finanční kompenzace druhého manžela*

V případě, kdy není možné vytvořit podíly stejné velikosti pro oba rozvedené manžele přikázáním věcí do jejich výlučného vlastnictví, řeší soud tuto situaci tak, že manžel, který má podíl po přikázání věci do vlastnictví větší a ostatní věci náležející do SJM tento nepoměr nevyrovnají, musí druhého manžela ještě finančně vykompenzovat. Tato kompenzace může být provedena například i tak, že ten z manželů, který do vlastnictví získal hodnotnější věc, získá i větší dluhy, jež do SJM také spadají.⁴⁰

2.2.1.3. *Přikázání celého SJM do výlučného vlastnictví jednoho z manželů*

Soud může rozhodnout ve věci vypořádání společného jmění tak, že ho celé přikáže do výlučného vlastnictví jednoho z manželů a druhý manžel bude vyplacen. Většinou se tak děje v situacích, kdy do společného jmění náleží jen jedna věc, většinou nemovitost, či v případě, kdy veškeré společné věci užívá jen jeden z manželů pro své potřeby či pro potřeby společných dětí, které mu byly svěřeny do péče. V případě, kdy jeden z manžel nemá finance na zaplacení dluhů ze společných závazků, jež by téměř dosahovaly hodnoty přikázaného majetku, soud přistoupí také k tomuto řešení a veškerý majetek odkáže druhému manželovi a s tím i to, aby zaplatil dluhy ze společných závazků.

Kompenzace druhého manžela se bude odvíjet nejen z hodnoty společného jmění, které získal do výlučného vlastnictví jeden z manželů, ale i z toho, jak bude vypadat podíl každého z manželů na SJM po aplikaci veškerých pravidel uvedených v ustanovení § 742 OZ. Po aplikaci těchto pravidel je možné, že dojde k disparitě podílů na základě toho, kdo se například zasloužil o nabytí majetku do SJM, kdy má toto vliv i na následnou výši kompenzace manžela druhého.⁴¹

³⁹ PSUTKA, Jindřich. *Společné jmění manželů*. 1. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2015, s. 231. Beckova edice právní instituty.

⁴⁰ PSUTKA, Jindřich. *Společné jmění manželů*. 1. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2015, s. 232. Beckova edice právní instituty.

⁴¹ PSUTKA, Jindřich. *Společné jmění manželů*. 1. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2015, s. 233. Beckova edice právní instituty.

2.2.1.4. Rozdělení věci

Soud může společné jmění manželů vypořádat rozdělením věci na dvě části a každému manželovi jednu z nich přikázat. Vypořádat společné jmění rozdělením věci je možné jen tehdy, kdy se jedná o věc reálně dělitelnou, kdy se může jednat věc movitou i nemovitou. Soud však musí brát zřetel na to, aby rozdělení věci bylo účelné. Jestliže je věc dělitelná, ale jejím rozdělením ztratí na hodnotě oproti situaci, kdy byla vcelku, je společné jmění sice vypořádáno, avšak pro oba manžele nevýhodně.⁴²

2.2.1.5. Přikázání věci do spoluvlastnictví manželů

Je možné, že soud vypořádá konkrétní věc ze společného jmění tak, že ji přikáže manželům do spoluvlastnictví. Toto by mělo být až jednou z posledních možností, jak společné jmění vypořádat, jelikož soud tímto zakládá spoluvlastnický vztah mezi lidmi, mezi kterými je následkem rozpadu manželství narušena vzájemná komunikace a schopnost spolu vycházet. Pokud to jde, měl by přednost dostat jiný z uvedených způsobů vypořádání.⁴³

2.3. Vypořádání prostřednictvím nevyvratitelné právní domněnky

Posledním způsobem, kterým je možné vypořádat společné jmění manželů je dle ustanovení § 741 OZ vypořádání prostřednictvím nevyvratitelné právní domněnky. Současná právní úprava vyplývá z ustanovení § 150 odst. 4 občanského zákoníku z r . 1964. Jestliže do tří let od zúžení, zrušení či zániku společného jmění manželů nedojde k jeho vypořádání dohodou, či nebude o vypořádání rozhodnuto soudem, dochází k vypořádání dle ustanovení § 741 OZ automaticky. Tato tříletá lhůta je lhůtou prekluzivní, což znamená, že právo na vypořádání SJM jiným způsobem jejím uplynutím zaniká. Zároveň se jedná o hmotněprávní lhůtu, je tedy nutné, aby případný návrh či dohoda o vypořádání společného jmění byla poslední den lhůty doručena soudu, a ne teprve předána k doručení, jak je tomu u lhůty procesněprávní.⁴⁴

⁴² PSUTKA, Jindřich. *Společné jmění manželů*. 1. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2015, s. 234. Beckova edice právní instituty.

⁴³ PSUTKA, Jindřich. *Společné jmění manželů*. 1. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2015, s. 234-235. Beckova edice právní instituty.

⁴⁴ PSUTKA, Jindřich. *Společné jmění manželů*. 1. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2015, s. 270-273. Beckova edice právní instituty.

Pro potřeby vypořádání dle nevyvratitelné právní domněnky jsou věci rozděleny do několika kategorií a to na hmotné věci movité, ostatní věci movité, nemovité věci a ostatní majetková práva a povinnosti, pohledávky a dluhy.

Dle ustanovení § 741 OZ jsou hmotné věci movité ve vlastnictví toho manžela, který je pro své potřeby, či pro potřeby své rodiny nebo rodinné domácnosti užívá jako vlastník. Věci nemovité a ostatní movité věci nabývají manželé do podílového spoluvlastnictví, kdy jejich podíly jsou stejné. Pohledávky, dluhy a ostatní majetková práva a povinnosti náleží oběma manželům. V tomto případě se také jedná o podílové spoluvlastnictví s rovností podílů. Společné jmění manželů je naproti tomu bezpodílové.⁴⁵ Občanský zákoník v ustanovení § 741 stále užívá pojmu „podílové spoluvlastnictví,“ zřejmě dle předchozí právní úpravy, je tím však myšleno spoluvlastnictví dle ustanovení § 1115 OZ.⁴⁶

Úprava nevyvratitelné právní domněnky zakotvená v ustanovení § 741 OZ je úpravou kogentní, nelze se od ní tedy odchýlit a již výše zmiňovanou zákonnou tříletou lhůtu nelze prodloužit, či prominout. Nelze změnit ani způsob vypořádání, který je na základě této domněnky nastolen, jejím účinkům je tedy možné předejít pouze podáním včasného návrhu na vypořádání či včasným uzavřením dohody. Není ale vyloučeno aby manželé poté, co nastanou účinky domněnky vypořádání, mezi sebou majetek libovolně převedli. Jedná se však už o převod mezi výhradními vlastníky, či o úpravu majetkových poměrů podílových spoluvlastníků, nebo o zrušení podílového spoluvlastnictví.

Na všechny předměty, které byly součástí společného jmění manželů, má domněnka vypořádání vliv, ledaže byly dříve vypořádány na základě dohody, nebo soudním rozhodnutím. Markantním rozdílem mezi domněnkou vypořádání a rozhodnutím soudu je to, že při aplikaci zákonné domněnky nemá na vypořádání vliv to, kdo nabyl hodnoty do společného jmění a jak pečoval o jejich udržení, či kdo pečoval o rodinu.⁴⁷

⁴⁵ DVOŘÁK, J., ELISCHER, D., FIALA, J., FRINTA, O., FRINTOVÁ, D., NOVÁ, H., ŠVESTKA, J., ZUKLÍNOVÁ, M. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek II, (§ 655-975)*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-11-24]. ASPI_ID KO89_b2012CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁴⁶ PSUTKA, Jindřich. *Společné jmění manželů*. 1. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2015, s. 276. Beckova edice právní instituty.

⁴⁷ PSUTKA, Jindřich. § 741 [Domněnka vypořádání]. In: HRUŠÁKOVÁ, Milana, KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka, WESTPHALOVÁ, Lenka a kol. *Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655–975)*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 348, marg. č. 1.

2.3.1. Způsoby vypořádání na základě nevyvratitelné právní domněnky

Jak již bylo uvedeno, úprava domněnky vypořádání vyplývá z předchozí právní úpravy, tedy z občanského zákoníku z r . 1964. Podobné je to i se způsoby vypořádání na základě této domněnky, kdy současný občanský zákoník vychází opět z úpravy předchozí.⁴⁸

Pravidla pro vypořádání na základě nevyvratitelné domněnky je nutné vždy interpretovat tak, aby byla zachována solidarita závazků. Tuto solidaritu nelze narušit dohodou, rozhodnutím soudu a ani domněnkou vypořádání.⁴⁹

2.3.1.1. *Hmotné věci movité výlučně užívané jedním z manželů*

Dle zákonné domněnky platí, že hmotné věci movité se stávají vlastnictvím toho z manželů, který je výlučně užívá pro svou potřebu, či pro potřebu své rodiny nebo rodinné domácnosti. Oproti předchozí úpravě z roku 1964 nemusí být tyto podmínky splněny kumulativně.

Pokud věc nebude užívat přímo jeden z manželů, ale jiný člen rodiny, nebude podmínka splněna. V případě, kdy manžel však věc svěří jinému členu rodiny k užívání, které bude splňovat podmínky stanovené zákonem, lze svěření věci brát jako užívání pro potřeby rodiny. S tímto jsou však spojeny výkladové problémy, kdy je nutné určit, co je to užívání pro potřeby rodiny a jak pojem rodina vykládat. Je jisté, že užívání pro potřeby rodiny se vztahuje i na potřeby společných dětí, případně rodičů, otázkou je, jak by se posoudilo užívání například pro potřeby sourozenců. Obecně by se však mělo při posuzování pojmu rodiny vycházet z širšího hlediska, kdy je toto hledisko omezeno intenzitou vztahu a jeho blízkostí.⁵⁰

Z ustanovení § 741 OZ nevyplývá, jak dlouho musela být věc užívána před nabytím věci do výlučného vlastnictví, ani jestli musela být využívána pouze jedním manželem po dobu celých tří let. Pokud byla užívána oběma manželi

⁴⁸ PSUTKA, Jindřich. *Společné jmění manželů*. 1. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2015, s. 274-275. Beckova edice právní instituty.

⁴⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., Nový občanský zákoník. [cit. 2021-11-24]. Dostupné z: www.aspi.cz.

⁵⁰ PSUTKA, Jindřich. § 741 [Domněnka vypořádání]. In: HRUŠÁKOVÁ, Milana, KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka, WESTPHALOVÁ, Lenka a kol. *Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655–975)*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 348, marg. č. 1.

střídavě, je možné, že manželé ve výsledku povedou spor o vlastnické právo k věci.⁵¹

2.3.1.2. *Hmotné věci movité nevyužívané výlučně jedním z manželů a věci nemovité*

Jak již bylo výše řečeno, dle ustanovení § 741 písm. b) OZ jsou hmotné věci movité, které nejsou využívány výlučně jedním z manželů, a nemovité věci v podílovém spoluvlastnictví obou manželů s tím, že je však myšleno spoluvlastnictví dle ustanovení § 1115 OZ, kdy bývalí manželé nabývají podíly o stejné velikosti. Velikost podílů nelze na základě dohody upravit.

Co se týče nemovitých věcí, nezáleží na tom, zda-li se jedná o věci hmotné, či nehmotné. Není ani určující, zda-li ji měl některý z bývalých manželů v držbě, či zda-li ji některý z nich užívá.⁵²

Dle ustanovení § 68 katastrální vyhlášky č. 357/2013 Sb., se vznik podílového spoluvlastnictví zapíše i na základě prohlášení jednoho z bývalých manželů, které má obdobné náležitosti jako souhlasné prohlášení. K tomuto prohlášení bývalý manžel musí doložit rozhodnutí tuzemského soudu o rozvodu manželství, a také potvrzení tohoto soudu o tom, že neproběhlo či neprobíhá žádné řízení o vypořádání SJM.

2.3.1.3. *Ostatní majetková práva, pohledávky a dluhy*

Poslední kategorií jsou ostatní majetková práva, pohledávky a dluhy. Tyto hodnoty náleží dle ustanovení § 741 písm. c) OZ bývalým manželům společně a jejich podíly mají stejnou velikost.

Vzhledem k tomu, že dluhy náleží oběma manželům společně, mohou věřitelé požadovat plnění po kterémkoliv manželovi. Je tím splněn princip uvedený již výše, a to ten, že solidarita nesmí být výkladem zákona narušena. I na vypořádání dluhů dle nevyvratitelné právní domněnky se vztahuje pravidlo uvedené v ustanovení § 737 odst. 2 OZ, které říká, že vypořádání dluhů má účinky jen a pouze mezi manželi. To, že každý z manželů nabývá dle ustanovení

⁵¹ PSUTKA, Jindřich. *Společné jmění manželů*. 1. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2015, s. 276. Beckova edice právní instituty.

⁵² PSUTKA, Jindřich. *Společné jmění manželů*. 1. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2015, s. 276-277. Beckova edice právní instituty.

§ 741 písm. c) OZ jednu polovinu dluhu, nemá vliv na vztah ke třetím osobám, nýbrž by se to projevilo až v případě regresu mezi manželi.

I v případě pohledávek je zachována mezi manželi solidarita, jelikož o splnění může žádat kterýkoliv z bývalých manželů a dlužník je povinen plnit celou částku. Následně má druhý manžel právo požadovat svůj podíl, tedy jednu polovinu z plnění.⁵³

⁵³ PSUTKA, Jindřich. *Společné jmění manželů*. 1. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2015, s. 276-278. Beckova edice právní instituty.

3. Vypořádání společného jmění manželů dohodou

Jak již bylo řečeno, dle ustanovení § 268 odst. 1 InsZ zaniká společné jmění manželů prohlášením konkursu. Byl-li vznik společného jmění vyhrazen ke dni zániku manželství, má prohlášení konkursu stejné majetkoprávní účinky jako zánik manželského svazku a je zapotřebí provést vypořádání. Ustanovení § 269 InsZ prohlašuje smlouvy, jež modifikují společné jmění v neprospěch majetkové podstaty, jako neplatné. V tomto případě se jedná o neplatnost absolutní.

V případě vypořádání společného jmění manželů dohodou, přechází dispoziční oprávnění uzavřít dohodu o vypořádání SJM prohlášením konkursu na insolvenčního správce namísto dlužníka, jak stanovuje v ustanovení § 270 odst. 1 InsZ. Dohody, které dlužník uzavřel o vypořádání společného jmění, jsou po prohlášení konkursu neplatné. Dle ustanovení 408 odst. 1 InsZ se užijí obdobně ustanovení o účincích prohlášení konkursu i pro účinky schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty, včetně zániku společného jmění dlužníka a jeho manžela.

3.1. Insolvenční správce

Insolvenčním správcem může být dle ustanovení § 2 zákona č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, fyzická osoba, která je oprávněna vykonávat činnost insolvenčního správce, veřejná obchodní společnost, zahraniční obchodní společnost či zahraniční sdružení, jež poskytuje stejné záruky ručení společníků jako veřejná obchodní společnost, a je založena podle práva členského státu EU či členských států Dohody o evropském hospodářském prostoru a je oprávněna vykonávat činnost insolvenčního správce. Zákon o insolvenčních správcích pojednává v ustanovení § 2 odst. 3 o institutu hostujícího insolvenčního správce, kterým je státní příslušník členského státu EU, Dohody o evropském hospodářském prostoru či Švýcarské konfederace, jež vykonává činnost insolvenčního správce v jiném členském státě a má právo dočasně či příležitostně vykonávat tuto činnost i na území České republiky.

Ustanovení § 6 zákona o insolvenčních správcích obsahuje výčet podmínek, které musí fyzická osoba splnit, aby jí Ministerstvo spravedlnosti na její návrh vydalo povolení k výkonu činnosti. Tyto podmínky jsou plná způsobilost k právním úkonům, v členském státě získané či členským státem uznané vysokoškolské

vzdělání magisterského studijního programu, vykonání zkoušky insolvenčního správce, bezúhonnost, vykonání odborné praxe po stanovenou dobu, uzavření pojistné smlouvy o odpovědnosti za škodu a personální a materiální vybavení pro výkon činnosti insolvenčního správce. Náležitosti návrhu obsahuje ustanovení § 4 zákona o insolvenčních správcích. Patří mezi ně například jméno, příjmení, trvalý pobyt, označení adresy sídla atd. Návrh podléhá správnímu poplatku, který činí dle přílohy k zákonu č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, 5 000 Kč. Následně je fyzická osoba zapsána do seznamu insolvenčních správců.

Při výkonu funkce je insolvenční správce povinen dle ustanovení § 36 odst. 1 InsZ postupovat svědomitě a s odbornou péčí tak, aby byli věřitelé uspokojeni v co nejvyšší míře. Dle ustanovení § 37 odst. 1 InsZ odpovídá insolvenční správce za škodu či jinou újmu, kterou dlužníku, věřitelům či třetím osobám způsobil porušením povinností, jež mu jsou uloženy zákonem nebo rozhodnutím soudu a i tím, že při jejich výkonu nepostupoval s odbornou péčí. Pro tyto případy je insolvenční správce povinen si dle ustanovení § 23 InsZ sjednat smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s výkonem jeho funkce či s činností jeho zaměstnanců. Odpovědnosti dle ustanovení § 37 odst. 1 InsZ se insolvenční správce zproští, jestliže prokáže, že škodě či jiné újmě nemohlo být zabráněno ani při vyložení veškerého úsilí, jehož po něm mohlo být spravedlivě požadováno se zřetelem k průběhu insolvenčního řízení. Nejvyšší soud ve svém rozsudku ze dne 28. 7. 2016 říká, že odpovědnost insolvenčního správce je odpovědností objektivní, tedy bez zřetele na zavinění.⁵⁴

3.2. Dohoda o vypořádání SJM

Jak již bylo na úvod této kapitoly řečeno, prohlášením konkursu přechází na insolvenčního správce oprávnění uzavřít dohodu o vypořádání společného jmění namísto insolvenčního dlužníka či navrhnout jeho vypořádání u soudu. Dohodou lze společné jmění manželů vypořádat jen v tom případě, kdy není společné jmění předloženo, tzn. aktiva jsou vyšší než pasiva.⁵⁵ Dohoda musí být dle ustanovení § 739 OZ uzavřena v písemné formě a dle ustanovení § 271 odst. 1 InsZ podléhá

⁵⁴ Rozsudek (Re) Nejvyšší soud ČR - senát ze dne 28. 07. 2016 sp. zn. 29 ICdo 49/2014 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-3]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁵⁵ KALNÝ, Miroslav. Vypořádání společného jmění manželů v insolvenčních souvislostech. *Soudce* [online]. Wolters Kluwer, 2019, 4. 5. 2019, **2019**(5) [cit. 2022-02-09]. Identifikační číslo ASPI: LIT263231CZ. Dostupné z: www.aspi.cz.

schválení insolvenčního soudu, avšak již v průběhu projednávání obsahu této dohody je nutná součinnost věřitelského výboru. Jestliže je obsah dohody v rozporu se stanoviskem věřitelského výboru či v rozporu s právními předpisy, nebude dohoda o vypořádání insolvenčním soudem schválena, a to proto, že souhlas insolvenčního soudu s dohodou o vypořádání vychází ze souhlasu věřitelského výboru, a také ze souladu dohody s právními předpisy, konkrétně s obecnou právní úpravou obsaženou v ustanoveních § 737 až 739 OZ. Z výše uvedeného vyplývá, že by insolvenční správce měl již v průběhu projednávání dohody o vypořádání společného jmění informovat věřitelský výbor o svém počínání. Je také možné, aby insolvenční správce informoval ty věřitele, o kterých lze předpokládat, že budou zvoleni za členy věřitelského výboru, o předběžném úmyslu uzavřít dohodu o vypořádání společného jmění manželů.

Do dohody by insolvenční soud neměl zasahovat jiným způsobem, než že jí schválí či neschválí, jelikož úkolem insolvenčního soudu je zde především výkon kontrolní činnosti tak, aby nedocházelo k excesům. Pokud by insolvenční soud vystupoval jako věřitelský orgán, mohl by se dostat do střetu zájmů v případě, že by se na obsahu dohody podílel jinak, než jejím pouhým schválením či neschválením. Jako věřitelský orgán soud vystupuje v situaci, kdy není zřízen věřitelský výbor. Jestliže tedy soud skutečně plní roli věřitelského orgánu dle ustanovení § 66 InsZ, musí svůj souhlas s dohodou o vypořádání společného jmění vyjádřit jak z pozice věřitelského orgánu, tak z pozice insolvenčního soudu, jak stanovuje ustanovení § 66 odst. 3 InsZ. Kdyby jeden z těchto souhlasů absentoval, dohoda by byla neúčinná. Dohoda o vypořádání společného jmění, kterou insolvenční soud schválil, má účinky pravomocného rozsudku.⁵⁶

V případě schválení dohody o vypořádání společného jmění doručuje insolvenční soud rozhodnutí, kromě obecného doručení zveřejněním vyhlášky v insolvenčním rejstříku, i prostřednictvím datové schránky či prostřednictvím držitele poštovní licence, a to insolvenčnímu správci, manželé dlužníka a věřitelskému výboru.

⁵⁶ BROŽ, J., BUDÍN, P., DADAM, A., KOZÁK, J., PACHL, L., STANISLAV, A., STRNAD, Z., ZRŮST, L., ŽIŽLAVSKÝ, M. Insolvenční zákon: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-4]. ASPI_ID KO182_2006CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Jestliže je insolvenčním soudem dohoda o vypořádání SJM schválena, není proti tomuto rozhodnutí odvolání přípustné. Taková dohoda je totiž projevem společné vůle jejích účastníků, tzn. manžela dlužníka a insolvenčního správce, kdy tomuto projevu vůle předchází i souhlas věřitelského výboru. Není zde tedy důvod pro přezkum v odvolacím řízení.

Jestliže však insolvenční soud dohodu o vypořádání společného jmění neschválí, mají insolvenční správce a manžel dlužníka právo se proti takovému rozhodnutí odvolat.⁵⁷

K přípustnosti odvolání proti dohodě o vypořádání SJM, uzavřené insolvenčním správcem a schválené insolvenčním soudem, se Vrchní soud v Praze vyjádřil ve svém usnesení ze dne 14. ledna 2015. V tomto případě Krajský soud v Hradci Králové usnesením schválil dohodu o vypořádání společného jmění manželů uzavřenou mezi insolvenčním správcem dlužnice a insolvenční správkyní manžela dlužnice. V odvolání dlužnice namítala, že ona ani její manžel dohodu nikdy nepodepsali. Vrchní soud v Praze nejprve došel k závěru, že odvolání proti usnesení není přípustné, a dále (nad rámec odůvodnění) dlužnici upozornil na to, že právo uzavřít dohodu o vypořádání SJM přešlo prohlášením konkursu na insolvenčního správce s tím, že pokud by sama uzavřela dohodu o vypořádání SJM po prohlášení konkursu, byla by dle ustanovení § 270 odst. 1 InsZ neplatná.⁵⁸

3.3. Mediace

Mediace (z lat. *mediare* – být uprostřed) v netrestních věcech byla do českého právního řádu zakotvena zákonem č. 202/2012 Sb., o mediaci a změně některých zákonů (zákon o mediaci). Ten ji ve svém ustanovení § 2 písm. a) definuje jako: „*postup při řešení konfliktu za účasti jednoho nebo více mediátorů, kteří podporují komunikaci mezi osobami na konfliktu zúčastněnými (dále jen „strana konfliktu“)* tak, aby jim pomohli dosáhnout smírného řešení jejich konfliktu uzavřením mediační dohody.“

⁵⁷ BROŽ, J., BUDÍN, P., DADAM, A., KOZÁK, J., PACHL, L., STANISLAV, A., STRNAD, Z., ZRŮST, L., ŽIŽLAVSKÝ, M. Insolvenční zákon: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-4]. ASPI_ID KO182_2006CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁵⁸ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 1. 2015, sp. zn. 2 VSPH 1864/2013-B -23 [online]. [cit. 2022-2-3]. Dostupné z: www.kraken.slv.cz.

Insolvenční zákon se k mediaci jako prostředku dosažení vzájemné dohody nijak nevyjadřuje. Z ustanovení § 7 InsZ, který zakotvuje subsidiární použití občanského soudního řádu, však vyplývá, že není pro insolvenční řízení vyloučena, jelikož OSŘ v rámci průběhu řízení s mediací počítá (ustanovení § 67 odst. 2 OSŘ). Mediační dohoda má soukromoprávní povahu a není přímo vykonatelná. Pro její vykonatelnost musí být schválena soudem, proto na ní plynule navazuje smírčí řízení. Může být buď schválena dle ustanovení § 67 OSŘ, jakožto praetorský smír, kdy se účastníci vyhýbají soudnímu řízení, či dle ustanovení § 99 OSŘ, kdy se jedná o „klasický“ smír, jež soud schvaluje v již zahájeném řízení.⁵⁹ O smíru dle ustanovení § 99 OSŘ bude pojednáno ve 4. kapitole této práce.

3.3.1. Osoba mediátora

Mediátorem může být fyzická osoba, která byla zapsána Ministerstvem spravedlnosti na svou žádost do seznamu zapsaných mediátorů. V žádosti o zápis musí být uvedeno dle ustanovení § 17 odst. 1 z. o mediaci jméno a příjmení žadatele, datum narození, adresa trvalého pobytu a místa podnikání, identifikační číslo osoby a další náležitosti uvedené ve výše zmíněném ustanovení z. o mediaci. Aby byl žadatel zapsán, musí být dle ustanovení § 16 odst. 1 z. o mediaci způsobilý k právním úkonům, bezúhonný, musel získat vzdělání v magisterském studijním programu v ČR či v obdobném studijním programu v zahraničí a musel složit zkoušku mediátora nebo mu musela být uznána kvalifikace podle jiného právního předpisu. Zkouška mediátora se skládá u ministerstva a je tvořena ze dvou částí, a to písemné a ústní. Na přípuštění ke zkoušce se vztahuje poplatková povinnost ve výši 5 000 Kč (ustanovení § 23 odst. 1 z. o mediaci). Pokud je žadatelem o zkoušku advokát, zajišťuje zkoušku mediátora Česká advokátní komora a nevztahuje se na něj výše zmíněná poplatková povinnost (ustanovení § 23 odst. 1, odst. 5 z. o mediaci). Dohled nad činností mediátorů vykonává dle ustanovení § 13 z. o mediaci Ministerstvo spravedlnosti. Pokud je mediátorem advokát, vykonává dohled Česká advokátní komora.

Při řešení sporu má mediátor nestranné a nezávislé postavení a jeho povinností je provádět mediaci s náležitou odbornou péčí, respektovat názory stran konfliktu a vytvářet podmínky pro jejich vzájemnou komunikaci, zejména pro

⁵⁹ JIRSA, J. Občanský soudní řád, 1. část: Soudcovský komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-18]. ASPI_ID KO99_p2a1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

nalezení řešení sporu, jak stanovuje ustanovení § 8 odst. 1 písm. a), písm. b) z. o mediaci. Strany sporu si mohou mediátora vybrat ze seznamu mediátorů, jak již bylo zmíněno.

Úkolem mediátora je během mediace zlepšit komunikaci a vzájemné vztahy stran a navést je k řešení konfliktu, které bude účinné a vyhovující pro obě strany, a k následnému uzavření mediační dohody. Účelem mediace je spíše upravit vzájemné vztahy stran do budoucna, než hledat viníka sporu.⁶⁰

3.3.2. Dohoda o vypořádání SJM při mediaci

Autorka práce zastává názor, že v průběhu projednávání dohody o vypořádání společného jmění mezi insolvenčním správcem a manželem dlužníka lze účinně využít mediaci upravenou zákonem č. 202/2012 Sb.

Uzná-li insolvenční správce nebo manžel dlužníka, že je v průběhu projednávání dohody vhodné obrátit se na mediátora, a souhlasí-li s tím druhá strana případné dohody, nestanovuje zákon dle autorky pro tento postup žádnou překážku a nic tedy nebrání uzavření smlouvy o provedení mediace, čímž je mediace zahájena (ustanovení § 4 odst. 1 z. o mediaci).

Smlouva o provedení mediace obsahuje alespoň označení stran konfliktu, jméno, příjmení a adresu podnikání mediátora, vymezení konfliktu, jež je předmětem mediace, a další náležitosti stanovené v ustanovení § 4 odst. 1 z. o mediaci. V další fázi mediace je již následně probírán samotný spor, kdy insolvenční správce a manžel dlužníka vzájemně informují o konfliktních bodech a svých požadavcích, kdy cílem této fáze je zejména zjistit, v čem tkví jádro problému. Následuje fáze, ve které se strany konfliktu společně s mediátorem snaží navrhnout řešení, která by pro jejich konflikt bylo vhodná. V další fázi z těchto několika navržených řešení vybírají jedno konkrétní, které bude vyhovovat jak insolvenčnímu správci, tak manželu dlužníka. Poslední fází mediačního procesu je uzavření mediační dohody, která je v souladu se zájmy všech stran, a ve které jsou všechny výstupy z mediace písemně stvrzeny.

⁶⁰ CIPRÝN, Štěpán a Pavel KIRŠNER. Mediace: představení a výhody. *Právní prostor* [online]. 17. 10. 2017 [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/mediace-predstaveni-a-vyhody>.

Pokud se insolvenční správce a manžel dlužníka rozhodnou vypořádat společné jmění manželů prostřednictvím dohody, avšak v průběhu řízení o uzavření této dohody narazí na skutečnosti, o kterých se jim nepodaří zaujmout souhlasné stanovisko, je dle názoru autorky vhodné nejprve využít institut mediace a s případným zahájením incidenčního sporu o vypořádání SJM vyčkat dle toho, zda-li se podaří uzavřít mediační dohodu. Mediace má totiž oproti soudnímu řízení několik výhod.

Jednou z těchto výhod je kratší doba trvání či například to, že mediace není tolik finančně nákladná jako řízení před soudem, a to zejména z toho důvodu, že si insolvenční správce a manžel dlužníka mohou s mediátorem výši jeho odměny dohodnout ve smlouvě o mediaci. Jak již bylo výše zmíněno, mediaci nelze zahájit na základě jednostranného úkonu, jako je tomu u soudního řízení prostřednictvím žaloby, ale v případě mediace musí být vždy uzavřena smlouva o mediaci, bez které nemůže být mediace zahájena. Tato smlouva je zároveň projevem vůle stran dohodnout se na mimosoudním řešení sporu, což by mohlo být dle názoru autorky také považováno za jednu z výhod mediace. Další nespornou výhodou mediace je také to, že jak insolvenční správce, tak manžel dlužníka se mohou kdykoliv rozhodnout, že už v mediaci dále pokračovat nechtějí. V případě, že se mediátorovi nepodaří pomoci insolvenčnímu správci a manželu dlužníka k uzavření mediační dohody, je výhodou to, že strany neztratily možnost podat incidenční žalobu na vypořádání společného jmění.⁶¹ Autorka práce spatřuje výhodu uzavření mediační dohody, kde na jedné straně stojí insolvenční správce, také v tom, že insolvenční správce je v postavení „profesionála,“ kdy k druhému účastníku sporu (tedy k manželovi dlužníka) necítí žádný citový vztah, tedy ani zášť či nenávisť, jak tomu často při vypořádání společného jmění bývá. Právě naopak umí insolvenční správce ovládat své emoce a jeho cílem při uzavírání dohody je takové vypořádání společného jmění, aby mohli být věřitelé uspokojeni v co nejvyšší míře.

Co se týče věcné příslušnosti, ustanovení § 67 odst. 1 OSŘ říká, že věcně příslušný je vždy okresní soud, a to i v případě, kdy by pro rozhodnutí ve věci samé byl věcně příslušný jiný soud. Zákon stanovuje možnost obrátit se na okresní soud

⁶¹ CIPRÝN, Štěpán a Pavel KIRŠNER. Mediace: představení a výhody. *Právní prostor* [online]. 17. 10. 2017 [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/mediace-predstaveni-a-vyhody>.

se schválením mediační dohody i v případě, kdy je věcně příslušný krajský soud. Místně příslušným je dle výše zmíněného ustanovení kterýkoliv z těchto soudů.⁶²

Dle názoru autorky by v případě návrhu na schválení mediační dohody o vypořádání společného jmění mezi insolvenčním správcem a manželem dlužníka bylo vhodné a praktické obrátit se na krajský soud, který vede insolvenční řízení. Je to především z toho důvodu, že ustanovení § 271 odst. 2 InsZ stanovuje podmínky pro schválení dohody o vypořádání společného jmění insolvenčním soudem, kterými jsou soulad s právními předpisy a vyslovení souhlasu věřitelského výboru.

Vzhledem k výše uvedenému zastává autorka názor, že pokud bude podán návrh na schválení mediační dohody o vypořádání společného jmění mezi insolvenčním správcem a manželem dlužníka a účastníci dohody projeví vůli tuto dohodu schválit, měl by tuto dohodu insolvenční soud schválit, jestliže není v rozporu s právními předpisy a pokud s ní věřitelský výbor vyslovil souhlas dle ustanovení § 271 odst. 2 InsZ do 30 dnů ode dne zahájení smírčího řízení, jak říká ustanovení § 67 odst. 2 OSŘ. Lhůta uvedená v ustanovení § 67 odst. 2 OSŘ je lhůtou pořádkovou.⁶³

⁶² LEVÝ, Jiří. § 67 [Příslušnost]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 361, marg. č. 3.

⁶³ LEVÝ, Jiří. § 67 [Příslušnost]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 361, marg. č. 3.

4. Incidenční spor o vypořádání společného jmění

Incidenční spory jsou dle ustanovení § 2 písm. d) InsZ ty spory, které jsou vyvolané insolvenčním řízením a jsou v jeho rámci také projednávány. V předchozí právní úpravě, obsažené v zákoně č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, nebyla této problematice věnována zdaleka taková pozornost, jaká je tomu věnována v insolvenčním zákoně nyní. Právě až insolvenční zákon zavedl výslovnou definici incidenčního sporu. S přijetím insolvenčního zákona se změnila i terminologie, jelikož incidenční spory se dosud nazývaly jako „spory vyvolané konkursem a vyrovnáním.“ V ustanovení § 159 InsZ nalezneme taxativní výčet incidenčních sporů, kdy mezi ně patří např. spory o pravost, výši nebo pořadí přihlášených pohledávek, spory na základě odpůrčí žaloby nebo právě spory o vypořádání společného jmění dlužníka a jeho manžela.

Charakteristiku incidenčních sporů a jejich vztahu k insolvenčnímu řízení Nejvyšší soud popsal ve svém rozsudku ze dne 13. 3. 2020 následovně: *„Spory vyvolanými konkursem (tzv. incidenčními spory) jsou spory, které ve vlastním konkursním řízení nelze řešit (samo pro jejich řešení není způsobilé, protože sleduje jiný cíl, jímž je určité uspořádání právních vztahů), ač je podstatně ovlivňují a k nimž by – nebýt konkursu – nedošlo. Vzájemná provázanost (hlavního) konkursního řízení a řízení incidenčních je tak zřejmá stejně jako skutečnost, že konkursní řízení zpravidla nelze skončit, dokud nejsou vyřešeny sporné otázky, jejichž vyřešení je vyhrazeno samostatným incidenčním sporům (sporům vyvolaným konkursem).“*⁶⁴

Jestliže po nastání účinků prohlášení konkursu nedojde k vypořádání společného jmění dohodou v rámci insolvenčního řízení, přichází na řadu incidenční spor o vypořádání společného jmění, stejně tak v případě schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty dle ustanovení § 408 odst. 1 InsZ. O tento spor jde pouze tehdy, jestliže nedošlo k vypořádání společného jmění již před zahájením insolvenčního řízení. Pro právní posouzení, zda-li se jedná o incidenční spor či ne, není podstatné, zda-li společné jmění manželů zaniklo ještě před zahájením insolvenčního řízení, ale to, že řízení o vypořádání SJM bylo zahájeno až po zahájení insolvenčního řízení, jak stanovil ve svém usnesení Vrchní

⁶⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13. 3. 2020, sp. zn. 30 Cdo 106/2018 [online]. [cit. 2022-3-6]. Dostupné z: www.beck-online.cz.

soud v Praze.⁶⁵ Výsledkem vypořádání SJM insolvenčním soudem v rámci incidenční žaloby by mělo být oddělení určitého majetku od společného jmění manželů a jeho přiřazení na soupis majetkové podstaty.⁶⁶ Důležité je zmínit, že se jedná o řízení návrhové, kdy soud zahájí řízení jen na návrh oprávněné osoby.⁶⁷

Jak bylo již výše uvedeno, hlavním specifikem incidenčních sporů je to, že jsou projednávány v rámci insolvenčního řízení, k jeho projednání je tedy příslušný dle ustanovení § 7a písm. b) InsZ krajský soud a řízení o incidenčním sporu probíhá dle ustanovení § 12 odst. 1 InsZ před samosoudcem. Ale ne každá žaloba o vypořádání společného jmění manželů podaná po zahájení insolvenčního řízení musí být projednávána jako incidenční spor, který zakládá věcnou příslušnost krajského soudu. Toto specifikoval ve svém usnesení Vrchní soud v Praze následovně: „*K řízení o žalobě o vypořádání společného jmění manželů, která byla podána v průběhu insolvenčního řízení vedeného vůči žalované, avšak před tím, než by bylo schváleno oddlužení žalované (se) zpeněžením majetkové podstaty (a na majetek žalované nebyl prohlášen konkurs), jsou v prvním stupni věcně příslušné okresní soudy; nejde o incidenční spor, v němž v prvním stupni rozhoduje krajský (insolvenční) soud.*“⁶⁸

Z tohoto usnesení lze tedy dovodit, že bylo-li řízení o vypořádání společného jmění manželů zahájeno před prohlášením konkursu na majetek některého z manželů či před schválením oddlužení zpeněžením majetkové podstaty, může probíhat mimo insolvenční řízení. Je tedy možné, aby žaloba o vypořádání společného jmění manželů, ač byla podána po zahájení insolvenčního řízení, byla za splnění výše uvedených podmínek projednávána před okresním soudem.

Návrh má dle ustanovení § 79 odst. 1 OSŘ povahu žaloby. Pro incidenční spory se dle ustanovení § 7 InsZ přiměřeně použijí ustanovení občanského soudního řádu. Díky zásadě přiměřeného užití občanského soudního řádu by měl

⁶⁵ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 7. 2021, sp. zn. 101 VSPH 553/2021 [online]. [cit. 2022-2-23]. Dostupné z: www.beck-online.cz.

⁶⁶ KALNÝ, Miroslav. Vypořádání společného jmění manželů v insolvenčních souvislostech. *Soudce* [online]. Wolters Kluwer, 2019, 4. 5. 2019, 2019(5) [cit. 2022-02-09]. Identifikační číslo ASPI: LIT263231CZ. Dostupné z: www.aspi.cz.

⁶⁷ ERBSOVÁ, Hana. § 160 [Incidenční žaloba]. In: MORAVEC, Tomáš, KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. Insolvenční zákon. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 635.

⁶⁸ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 4. 2020, sp. zn. Ncp 256/2020 [online]. [cit. 2022-2-28]. Dostupné z: www.beck-online.cz.

být v co největší možné míře zachován postup vedení řízení dle OSŘ, a to kvůli tomu, aby byla zachována jistota účastníků ohledně postupu a vedení incidenčního sporu. Jestliže je tedy veden incidenční spor, může být použit institut kvalifikované výzvy dle ustanovení § 114b OSŘ či přípravného řízení dle ustanovení § 114c OSŘ. Insolvenční soud musí také dbát na poučovací povinnosti zakotvené v ustanoveních § 118a OSŘ a § 119a OSŘ.⁶⁹ V řízení o incidenčních sporech se také uplatňuje zákonná koncentrace soudního řízení dle ustanovení § 118b OSŘ, což znamená, že účastníci musí uvést rozhodné skutečnosti o věci a označit důkazy k jejich prokázání nejpozději do skončení prvního jednání, které se o nich koná.⁷⁰

Pro insolvenční soud jsou v rámci vedení incidenčního sporu důležité poznatky a důkazy, které plynou z insolvenčního spisu vedeného před zahájením incidenčního sporu a mohou mít vliv na skutkový stav věci, jak stanovil Nejvyšší soud ve svém rozsudku ze dne 30. 7. 2020: „*Je-li (pro účely insolvenčního zákona) incidenční spor sporem vyvolaným insolvenčním řízením (o kterém tak stanoví insolvenční zákon), projednávaným v rámci insolvenčního řízení (§ 2 písm. d/ insolvenčního zákona, § 160 odst. 1 insolvenčního zákona), pak ty skutečnosti nebo důkazy, které tvořily součást insolvenčního spisu před zahájením incidenčního sporu, jsou pro insolvenční soud, který takový incidenční spor rozhoduje, přirozeným zdrojem poznatků jako skutečnosti nebo důkazy, jež mohou mít případně vliv na skutkový stav věci rozhodované incidenčním sporem, a v tomto ohledu je lze bez dalšího považovat za skutečnosti nikoli nové (skutečnosti, které vyšly najevo v průběhu incidenčního sporu).*“⁷¹

V tomto stejném rozsudku Nejvyšší soud také judikoval, že pro incidenční spor, jakožto spor rozhodovaný v rámci insolvenčního řízení, zásadně soudcem, který vede insolvenční řízení, je výhodou právě to, že je soudce dobře obeznámen s veškerými okolnostmi, jež se týkají průběhu insolvenčního řízení a jejich

⁶⁹ BROŽ, J., BUDÍN, P., DADAM, A., KOZÁK, J., PACHL, L., STANISLAV, A., STRNAD, Z., ZRŮST, L., ŽIŽLAVSKÝ, M. Insolvenční zákon: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-11]. ASPI_ID KO182_2006CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁷⁰ HÁSOVÁ, Jiřina a Tomáš MORAVEC. *Insolvenční řízení*. 2. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2018, s. 106. Právní praxe.

⁷¹ Rozsudek (Rc) Nejvyšší soud ČR - senát ze dne 30. 07. 2020 sp. zn. MSPH 90 INS XY 190 ICm XY 29 ICdo 148/2019 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-12]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

případnou aplikací.⁷² Jestliže tak však stanoví rozvrh práce, projedná a rozhodne incidenční spor jiný soudce insolvenčního soudu, jak říká ustanovení § 160 odst. 2 InsZ, kdy toto pravidlo se užije pokud jsou dodržena pravidla stanovená v rozvrhu práce a jsou splněny podmínky v ustanoveních § 41 až 44 z. o soudech a soudcích a především k odstranění hrozby nebezpečí průtahů v insolvenčním řízení.

Pravidla pro vedení insolvenčního řízení stanovená v části první, hlavě třetí insolvenčního zákona, se pro vedení incidenčních sporů neuzijí, s výjimkou ustanovení o doručování. Ustanovení § 160 odst. 3 InsZ stanovuje, že účastníkům řízení se rozhodnutí ve věci samé bude doručovat do vlastních rukou a v případě neúspěšného doručení provedeného zvláště bude doručováno dle ustanovení § 80 InsZ, tedy vyhláškou.

Pokud bude incidenční žaloba podána osobou k tomu neoprávněnou, či bude podána opožděně, bude dle ustanovení § 160 odst. 4 InsZ insolvenčním soudem odmítnuta. V soudních sporech vedených dle ustanovení občanského soudního řádu dochází k zamítnutí žaloby, v insolvenčním řízení se tedy jedná o postup odlišný, jelikož v případě žaloby podané opožděně či neoprávněnou osobou by mělo dojít také k jejímu zamítnutí. Odklon od obecné právní úpravy značí o zjednodušeném postavení insolvenčního soudu, kdy není třeba rozhodovat ve věci samé, avšak jen procesně prostřednictvím odmítnutí žaloby. Incidenční žaloba bude odmítnuta i v tom případě, kdy má vady, které se nepodařilo odstranit a tyto vady brání v pokračování řízení, a zároveň nebyly vady odstraněny ani na výzvu soudu. Za takové situace je užit postup v ustanovení § 43 OSŘ, kdy tato výzva musí být dostatečně určitá, aby na jejím základě mohl žalobce odstranit vytýkané vady a nedostatky. Ustanovení § 160 odst. 5 InsZ stanovuje, že pokud projednání žaloby brání nedostatek podmínky řízení, který není možné odstranit nebo který se odstranit nepodařilo, zastaví insolvenční soud řízení o žalobě. Toto ustanovení odkazuje na ustanovení § 104 OSŘ, které se aplikuje i v řízení o incidenční žalobě.⁷³

⁷² Rozsudek (Rc) Nejvyšší soud ČR - senát ze dne 30. 07. 2020 sp. zn. MSPH 90 INS XY 190 ICm XY 29 ICdo 148/2019 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-12]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁷³ BROŽ, J., BUDÍN, P., DADAM, A., KOZÁK, J., PACHL, L., STANISLAV, A., STRNAD, Z., ZRŮST, L., ŽIŽLAVSKÝ, M. Insolvenční zákon: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-11]. ASPI_ID KO182_2006CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Vzhledem k výše uvedenému lze tedy incidenční žalobu podat v souladu s ustanovení § 42 OSŘ písemně v listinné podobě či v elektronické podobě prostřednictvím veřejné datové sítě, tzn. e-mailem s uznávaným elektronickým podpisem či prostřednictvím datové schránky. Obě tyto varianty elektronického podání se považují za podepsané takovým způsobem, se kterým zvláštní právní předpis spojuje účinky vlastnoručního podpisu (zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů). Jestliže je však žaloba podána v elektronické podobě, aniž by byla podepsána způsobem, se kterým zvláštní právní předpis spojuje účinky vlastnoručního podpisu, či telefaxem, musí být v souladu s ustanovení § 42 odst. 2, odst. 3 OSŘ doplněna nejpozději do 3 dnů předložením jejího originálu, jinak se k ní nepřihlíží. Jedná se o lhůtu procesní. Pokud by k doplnění originálu žaloby došlo až po uplynutí lhůty, posuzovalo by se to jako podání nové, tedy novou žalobu.

Účastníky incidenčního sporu jsou dle ustanovení § 16 odst. 1 InsZ žalobce a žalovaný. V případě incidenčního sporu o vypořádání společného jmění manželů jsou účastníky tedy insolvenční správce a manžel dlužníka.⁷⁴ V ustanovení § 16 odst. 2 insolvenční zákon zakotvuje institut vedlejšího účastenství v incidenčních sporech, ačkoliv v insolvenčním řízení je vedlejší účastenství jinak zakázáno.⁷⁵

Aktivní legitimaci k podání incidenčního návrhu na vypořádání společného jmění manželů má dle insolvenčního zákona insolvenční správce (ustanovení § 270 odst.1 InsZ). Soudní praxe však dovodila možnost aktivní legitimace manžela dlužníka, a to v situaci, kdy je dle názoru insolvenčního správce společné jmění manželů předloženo dle ustanovení § 274 InsZ. V tomto případě nelze společné jmění manželů vypořádat, nýbrž se pouze zpeněží majetek, který do společného jmění náleží a výtěžek se následně rozdělí mezi manžele přiměřeně dle pravidel pro vypořádání společného jmění manželů. Pokud dlužníkův manžel zastává názor, že insolvenční správce nevyhodnotil rozsah závazků dlužníka, včetně posouzení, zda-li se jedná o výlučné závazky dlužníka nebo o společné závazky dlužníka a jeho manžela, v poměru k hodnotě společného jmění, správně,

⁷⁴ MARŠÍKOVÁ, Jolana. Obecná charakteristika incidenčních sporů. In: Incidenční spory|Praktický průvodce insolvenčním řízením [online]. 2021. Verlag Dashöfer, 18. 2. 2021 [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://www.insolvenni-zakon-komentar.cz/a3m4q>

⁷⁵ MORAVEC, Tomáš. § 16 [Žalobce, žalovaný, vedlejší účastenství]. In: MORAVEC, Tomáš, KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. Insolvenční zákon. 4. vydání. Praha: C . H . Beck, 2021, s. 72.

příčemž důsledkem tohoto bylo zahrnutí celého majetku v SJM do majetkové podstaty, pak je dlužníkův manžel pro vyřešení otázky, zda-li byly splněny podmínky pro postup insolvenčního správce dle ustanovení § 274 InsZ, aktivně legitimován k podání žaloby na vypořádání zaniklého společného jmění manželů. Tento rozsudek tak zvýraznil hranici, kdy má být užito žaloby excindací (vylučovací) dle ustanovení § 225 InsZ, či žaloby na vypořádání zaniklého SJM.⁷⁶

Právě incidenční spor o vyloučení věci, práva, pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty z majetkové podstaty nebo o vydání výtěžku zpeněžení dle ustanovení § 159 odst. 1 písm. b) InsZ, tedy výše zmíněná vylučovací žaloba, může být také institutem sloužícím k úpravě společného jmění manželů v rámci insolvenčního řízení. Pro úspěšnost této žaloby musí být splněny podmínky, které jsou uvedeny v ustanovení § 225 InsZ. První z těchto podmínek je ta, že insolvenčním správcem byly pojaty do soupisu majetkové podstaty majetkové hodnoty, který nenáleží dlužníkovi nebo jejichž zahrnutí do soupisu majetkové podstaty je sporné. Další podmínkou je doručení žaloby soudu do 30 dnů ode dne, kdy osobě, která žalobu podává a je odlišná od dlužníka, bylo doručeno vyrozumění o soupisu o majetku, ke kterému tato osoba uplatňuje právo vylučující soupis. Lhůta je zachována, dojde-li žaloba soudu poslední den této lhůty. Vylučovací žalobu však lze podat i předtím, než je osobě doručeno vyrozumění o soupisu majetku, a to pokud insolvenční správce opomene tuto osobu vyrozumět. V tomto případě jí výše zmíněná lhůta neběží a je oprávněna podat vylučovací žalobu kdykoliv. Třetí podmínkou k úspěšnosti žaloby je to, aby jako žalovaný vystupoval insolvenční správce, jenž zařadil předmětný majetek do soupisu majetkové podstaty dlužníka. Předposlední podmínkou je, že v době, kdy soud rozhoduje o žalobě, trvají účinky konkursu a sporný majetek je nadále na soupisu majetkové podstaty. Pátou podmínkou je povinnost žalobce prokázat, že majetek neměl být na soupis majetkové podstaty zařazen, avšak i to, že právo jež vylučovalo zařazení majetku na soupis majetkové podstaty, svědčí jemu. Většinou se jedná o situace, kdy insolvenční správce zařadil na soupis majetkové podstaty i majetek,

⁷⁶ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 20. 2. 2013, sp. zn. 103 VSPH 48/2012-152 [online]. [cit. 2022-2-14]. Dostupné z: www.kraken.slv.cz

který spadá do výlučného vlastnictví manžela dlužníka. V takovéto situaci je manžel dlužníka oprávněn podat excindační žalobu.⁷⁷

Novelou insolvenčního zákona provedenou z. č. 294/2013 Sb., účinnou od 1. 1. 2014, je nyní v insolvenčním zákoně upraven postup v případě incidenčních sporů, které nebyly ukončeny před skončením insolvenčního řízení. Ustanovení § 159 odst. 3 InsZ říká, že v řízení o incidenčních sporech není možné pokračovat po skončení insolvenčního řízení, není-li stanoveno jinak. Z tohoto pravidla však plynou výjimky, jestliže existuje právní zájem na tom, aby řízení o incidenčním sporu bylo dokončeno, jak řekl Nejvyšší soud ve svém usnesení.⁷⁸

Tyto výjimky nalezneme taxativně vyjmenované v následujícím odstavci (tedy v ustanovení § 159 odst. 4 InsZ). Mezi tyto výjimky spadá i incidenční spor o vypořádání společného jmění manželů. To znamená, že v řízení o tomto sporu lze pokračovat i po zrušení konkursu po obdržení zprávy insolvenčního správce o splnění rozvrhového usnesení dle ustanovení § 308 odst. 1 písm. c) InsZ a po rozhodnutí, kterým insolvenční soud vezme na vědomí splnění oddlužení dle ustanovení § 413 InsZ. Nutno podotknout, že v řízení lze pokračovat i po vydání rozhodnutí, jímž soud vezme na vědomí splnění reorganizačního plánu dle ustanovení § 364 InsZ, toto se však vztahuje na vypořádání společného jmění spíše teoreticky. Následně se účastníkem incidenčního sporu stává dlužník, jak říká ustanovení § 159 odst. 5 InsZ.

Je pravděpodobné, že v důsledku vedení incidenčního sporu vypořádání společného jmění vznikne manželce dlužníka pohledávka. Vzhledem k časové náročnosti vedení tohoto sporu je možné, aby nárok manžela vznikl až po uplynutí propadné lhůty pro přihlášení pohledávek, proto pro tuto pohledávku stanovuje insolvenční zákon v ustanovení § 275 fikci, že se považuje za přihlášenou a není limitována dvouměsíční lhůtou dle ustanovení § 136 odst. 2 písm. d) InsZ. Není zde povinnost oprávněného manžela uplatňovat tuto pohledávku formou přihlášky,

⁷⁷ KALNÝ, Miroslav. Vypořádání společného jmění manželů v insolvenčních souvislostech. *Soudce* [online]. Wolters Kluwer, 2019, 4. 5. 2019, 2019(5) [cit. 2022-02-18]. Identifikační číslo ASPI: LIT263231CZ. Dostupné z: www.aspi.cz.

⁷⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 5. 2017, sp. zn. 22 Cdo 5991/2016 [online]. [cit. 2022-3-1]. Dostupné z: www.beck-online.cz.

jelikož pohledávku zařazuje insolvenční správce. Následně bude tato pohledávka uspokojována stejně jako ostatní přihlášené pohledávky.⁷⁹

Toto potvrzuje i Vrchní soud v Olomouci ve svém usnesení ze dne 22. února 2018: „*Nutno zdůraznit, že pohledávka manžela dlužníka z titulu vypořádání společného jmění manželů může vzniknout uzavřením dohody o vypořádání společného jmění manželů (§ 271 IZ), rozhodnutím insolvenčního soudu o vypořádání společného jmění manželů (§ 159 odst. 1, písm. c/ IZ) nebo rozhodnutím obecného soudu (§ 273 IZ). V důsledku časové náročnosti tak může být nárok manžela dlužníka založen i se značným časovým odstupem po uplynutí lhůty pro podání přihlášek pohledávek. Pohledávka manžela dlužníka z titulu vypořádání společného jmění manželů proto náleží mezi zvláštní skupinu pohledávek přihlášených ze zákona a její existence je důsledkem speciální úpravy obsažené v ustanovení § 165 odst. 2 IZ, které výslovně předpokládá možnost, aby insolvenční zákon či jiný zákon stanovil, že věřitelé určitých pohledávek, jež jinak náleží mezi pohledávky, které mohou být v insolvenčním řízení uspokojovány podle ustanovení § 165 odst. 1 IZ jen, jsou-li řádně uplatněny přihláškou, mají právo na takové uspokojení bez toho, že by byly do insolvenčního řízení přihlášeny postupem podle ustanovení § 173 a násl. IZ. Přihlášky takových pohledávek se nepodávají a bez dalšího jim přísluší postavení pohledávek přihláškou uplatněných. Takový speciální režim vztahuje zákon i na pohledávku manžela dlužníka. Oprávněný manžel tudíž nemá povinnost uplatňovat pohledávku vzniklou po prohlášení konkursu.*“⁸⁰

O incidenčním sporu insolvenční soud rozhoduje rozsudkem dle ustanovení § 162 odst. 1 InsZ. Účastníci incidenčního sporu mají možnost se proti rozsudku odvolat, a to ve lhůtě 15 dnů od doručení u soudu, proti němuž odvolání směřuje, jak říká ustanovení § 204 odst. 1 OSŘ. Jedná se o lhůtu procesní. O odvolání rozhodují vrchní soudy.

⁷⁹ BROŽ, J., BUDÍN, P., DADAM, A., KOZÁK, J., PACHL, L., STANISLAV, A., STRNAD, Z., ZRŮST, L., ŽIŽLAVSKÝ, M. Insolvenční zákon: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-28]. ASPI_ID KO182_2006CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁸⁰ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 22. 2. 2018, sp. zn. 3 VSOL 101/2018-P9-19 [online]. [cit. 2022-3-1]. Dostupné z: www.kraken.slv.cz.

4.1. Skončení incidenčního sporu o vypořádání společného jmění manželů smírem

Insolvenční soud rozhoduje o incidenčním sporu rozsudkem, usnesením rozhoduje v tom případě, kdy je schvalován v rámci incidenčního sporu smír (ustanovení § 162 odst. 1 InsZ).

Smír musí být uzavřen v souladu s postupem uvedeným v ustanovení § 99 OSŘ. Toto ustanovení zakládá povinnost soudu usilovat o smír mezi účastníky v těch sporech, kde to jejich povaha připouští. Předseda senátu účastníkům přiblíží relevantní judikaturu a v určitých případech může nastínit i různé varianty smírného řešení sporu. Smír nebude schválen, jestliže je v rozporu s právními předpisy, jak říká ustanovení § 99 odst. 2 OSŘ. Jako výhody ukončení řízení soudním smírem lze považovat nižší náklady, a také zrychlení projednání věci. Podstatou smíru je to, že namísto autoritativního rozhodnutí uspořádají účastníci své poměry dohodou. Obsah dohody je pro účastníky závazný a soudně vykonatelný.⁸¹ Insolvenční řízení přináší pro schválení smíru další specifikum, a to takové, že ke schválení smíru v insolvenčním řízení může dojít pouze v tom případě, kdy se smírem uzavřeným insolvenčním správcem vysloví předběžný souhlas věřitelský orgán, jak stanovuje ustanovení § 162 odst. 2 InsZ.

Proti usnesení, kterým byl smír schválen, není přípustné odvolání, jak říká ustanovení § 202 odst. 1 písm. f) OSŘ. Jestliže je však smír podle hmotného práva neplatný, soud rozsudkem zruší usnesení o schválení smíru. Tento návrh lze podat do tří let od právní moci usnesení o schválení smíru (ustanovení § 99 odst. 3 OSŘ). Tohoto zrušení se může žalobou domáhat kterýkoliv účastník schváleného smíru. Dle názoru Nejvyššího soudu vyjádřeného v usnesení ze dne 16. 10. 2019, sp. zn. 26 Cdo 2319/2019 se o rozpor smíru s hmotným právem jedná, jestliže je smír v rozporu s obecnými požadavky, které jsou kladeny zákonem na náležitosti právních jednání, nebo jestliže pomíjí náležitosti právních jednání, které jsou stanoveny pro vznik, změnu či zánik právního vztahu, nebo je-li v rozporu

⁸¹ JIRSA, J. Občanský soudní řád, 2. část: Soudcovský komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-24]. ASPI_ID KO99_p2b1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

s kogentními ustanoveními hmotného práva jiným způsobem či tato ustanovení obchází či je v rozporu s dobrými mravy.⁸²

Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 27. dubna 2007 vyjádřil k tomu, co vše může být obsahem soudního smíru: „Připouští-li to povaha věci, mohou účastníci skončit řízení soudním smírem (§ 99 odst. 1 OSŘ, věta první). Soudní smír je procesní dohoda účastníků, která může mít, týká-li se uplatněných soukromoprávních nároků, i právní důsledky v oblasti práva hmotného; zpravidla jde o narovnání (§ 585 ObčZ), může však jít například i o nepojmenovanou smlouvu (§ 51 ObčZ). Smír lze uzavřít jen ohledně práv, jimiž mohou účastníci disponovat. Předmětem soudního smíru mohou být podle konstantní judikatury i věcná práva, nikoliv jen práva závazková.“⁸³ Autorka se domnívá, že dle výše uvedené citace je možné vypořádat společné jmění manželů soudním smírem.

Dle názoru Nejvyššího soudu, vyjádřeného v rozsudku ze dne 29. 7. 2019, sp. zn. 29 ICdo 108/2017, však nelze skončit řízení o incidenčním sporu o vypořádání společného jmění dlužníka a jeho manžela dle ustanovení § 159 odst. 1 písm. c) InsZ soudním smírem. Nejvyšší soud toto své stanovisko odůvodňuje zejména tím, že se jedná o kombinovaný typ sporu a možnost skončení řízení smírem je zde vyloučena jiným mechanismem schvalování dohody o vypořádání SJM uzavřené insolvenčním správcem dlužníka.⁸⁴ Kombinovaný typ sporu je ten, který nemá pouze povahu žaloby na splnění povinnosti, ale i povahu žaloby určovací. Autorka práce si je vědoma váhy a důležitosti tohoto rozhodnutí, avšak na toto striktní vyloučení smíru v řízení o incidenčních sporech o vypořádání SJM si, se vši skromností, dovolí nahlédnout z jiné perspektivy.

Jak sám Nejvyšší soud ve výše zmíněném rozsudku říká, a jak bylo již řečeno i v této práci, insolvenční zákon nevylučuje možnost skončit incidenční spor smírem, avšak musí být splněna podmínka vyslovení předběžného souhlasu věřitelského orgánu s uzavřeným smírem a následné schválení insolvenčním soudem.

⁸² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 10. 2019, sp. zn. 26 Cdo 2319/2019[online]. [cit. 2022-3-6]. Dostupné z: www.beck-online.cz.

⁸³ Usnesení (Rc) Nejvyšší soud ČR - senát ze dne 27. 04. 2009 sp. zn. 22 Cdo 5170/2007 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-3-2]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁸⁴ Rozsudek (Rc) Nejvyšší soud ČR - senát ze dne 29. 07. 2019 sp. zn. 29 ICdo 108/2017 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-13]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Povaha věci dle Nejvyššího soudu nevylučuje ukončení řízení smírem o incidenčním sporu, který má povahu žaloby o splnění povinnosti, či povahu žaloby určovací. V případě incidenčního sporu o vypořádání SJM, jež má povahu kombinovaného sporu, je možnost ukončení řízení smírem, dle názoru Nejvyššího soudu, explicitně vyloučena. Dle názoru autorky však nelze obecně říci, že by každý incidenční spor o vypořádání společného jmění manželů měl v každém případě povahu kombinovaného sporu. Pokud by měl incidenční spor o vypořádání SJM povahu buď žaloby o splnění povinnosti, nebo žaloby určovací, připouštěla by dle ustanovení § 99 OSŘ, ale i dle názoru Nejvyššího soudu, povaha věci ukončení řízení soudním smírem.

Autorka zastává názor, že by mohlo být ukončení incidenčního sporu o vypořádání společného jmění smírem možné i vzhledem k povaze věci, která připouští uzavření smíru v těch věcech, ve kterých hmotné právo připouští uzavření dohody mezi účastníky. Toto nicméně judikoval i Nejvyšší soud ve svém rozsudku ze dne 4. 1. 2006: *„Právní teorie i soudní praxe zastává názor, že povaha věci připouští uzavření smíru zpravidla ve věcech, v nichž jsou účastníci v typickém dvoustranném poměru, jestliže hmotněprávní úprava nevylučuje, aby si účastníci mezi sebou upravili právní vztahy dispozitivními úkony. Z uvedeného vyplývá, že povahou věci je vyloučeno uzavřít smír zejména*

a) ve věcech, v nichž lze zahájit řízení i bez návrhu (srov. § 81 o . s . ř .);

b) ve věcech, v nichž se rozhoduje o osobním stavu (srov. § 80 o . s . ř .);

c) ve věcech, v nichž hmotné právo nepřipouští vyřízení věci dohodou účastníků právního vztahu.“⁸⁵

Vzhledem k tomu, že insolvenční řízení je řízení návrhové, nerozhoduje se v něm o osobní stavu, a také mají při vypořádání společného jmění manželů v insolvenčním řízení účastníci (insolvenční správce a manžel dlužníka) možnost uzavřít dohodu o vypořádání, měla by zde být dle autorky možnost skončit incidenční spor o vypořádání společného jmění soudním smírem.

Autorka práce se příliš neztotožňuje s argumentací Nejvyššího soudu ohledně jiného mechanismu schvalování případné dohody o vypořádání společného

⁸⁵ Rozsudek (Rc) Nejvyšší soud ČR - senát ze dne 04. 01. 2006 sp. zn. 30 Cdo 641/2005 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-3-1]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

jmění uzavřené insolvenčním správcem a manželem dlužníka. Dle ustanovení § 271 odst. 2 InsZ nebude insolvenčním soudem schválena dohoda o vypořádání společného jmění manželů, která rozporuje právním předpisům či kterou neschválil věřitelský výbor. Insolvenční zákon v již zmíněném ustanovení § 162 odst. 2 říká, že smír uzavřený v incidenčním sporu insolvenčním správcem může být schválen, jestliže s ním věřitelský výbor vyslovil souhlas. Dle názoru autorky by tedy v případě, kdyby měl incidenční spor o vypořádání společného jmění povahu žaloby o splnění povinnosti či povahu žaloby určovací a případná dohoda o vypořádání SJM uzavřená insolvenčním správcem a manželem dlužníka by neodporovala právním předpisům a věřitelský výbor by s ní vyslovil souhlas, insolvenční soud mohl smír schválit, jelikož by byly splněny i požadavky stanovené v ustanovení § 99 odst. 2 OSŘ.

Složitost této problematiky potvrzuje i komentářová literatura vztahující se k ustanovení § 162 InsZ, která je v této problematice málo obsáhlá a nejednotná. Komentář k insolvenčnímu zákonu z vydavatelství Wolters Kluwer vydaný roku 2019 možnost ukončení incidenčního sporu o vypořádání společného jmění výslovně nezmiňuje, avšak ani nevylučuje⁸⁶. Nakladatelství Leges ve svém komentáři k insolvenčnímu zákonu z roku 2014 problematiku schválení smíru v incidenčním sporu o vypořádání SJM také neupravuje.⁸⁷ Oproti dvou výše zmíněným komentářům k insolvenčnímu zákonu výslovně vylučuje možnost skončení řízení o vypořádání společného jmění manželů smírem komentář k insolvenčnímu zákonu vydaný roku 2021 vydavatelstvím C. H. Beck, avšak jako důvod pro vyloučení smíru uvádí odkaz na ustanovení § 273 InsZ. Stejně tomu bylo i v předchozích vydáních tohoto komentáře z roku 2014 i 2018.⁸⁸ Dle autorky práce není tento odkaz na ustanovení § 273 InsZ příliš vhodný, jelikož ustanovení § 273 InsZ se vztahuje na situace, kdy již probíhá řízení o vypořádání společného jmění u obecného soudu a následně je zahájeno insolvenční řízení, kdy na místo dlužníka vstupuje insolvenční správce. V tomto případě není opravdu

⁸⁶ BROŽ, J., BUDÍN, P., DADAM, A., KOZÁK, J., PACHL, L., STANISLAV, A., STRNAD, Z., ZRŮST, L., ŽIŽLAVSKÝ, M. Insolvenční zákon: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-3-6]. ASPI_ID KO182_2006CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁸⁷ MARŠÍKOVÁ, Jolana a kolektiv. Insolvenční zákon s poznámkami, judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy. 2. vyd. Praha: Leges, 2014. Převzato z CODEXIS®, doplňku LIBERIS®.

⁸⁸ ERBISOVÁ, Hana. § 162 [Rozhodování a smír u incidenčního sporu]. In: MORAVEC, Tomáš, KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. Insolvenční zákon. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 649.

ukončení tohoto řízení u obecného soudu možné soudním smírem, jelikož by byla obcházena role věřitelského výboru. Důležité je ale připomenout, že v situaci dle ustanovení § 273 InsZ se nejedná o incidenční spor dle ustanovení 159 odst. 1 InsZ, proto je dle názoru autorky odkaz na toto ustanovení ve výše zmíněném komentáři nevhodný.

Bohužel světlo na tuto problematiku příliš nevrhá ani judikatura, jelikož skončení řízení o incidenčním sporu o vypořádání společného jmění manželů soudním smírem není v judikатурní praxi příliš frekventované a nelze si tedy vytvořit ucelenou představu o tom, jak na toto téma nahlíží české soudy. Autorka této práce věří, že insolvenční soudy v každém jednotlivém případě pečlivě zvažují, zda-li povaha incidenčního sporu o vypořádání společného jmění manželů opravdu neumožňuje ukončení řízení soudním smírem, jestliže to připouští povaha sporu, řízení o incidenčním sporu k tomu směřuje a jsou-li splněny veškeré výše zmíněné požadavky.

Závěr

Tématem této diplomové práce bylo vypořádání společného jmění manželů v insolvenčním řízení. Cílem práce bylo rozebrat způsoby a problematiku vypořádání společného jmění v insolvenčním řízení podle insolvenčního zákona a přehledně je shrnout.

Cílem diplomové práce bylo rozebrat problematiku a přehledně shrnout způsoby vypořádání společného jmění manželů v insolvenčním řízení, především to, v jakých případech dochází k zániku společného jmění, jak může být společné jmění vypořádáno, či kdy se vypořádání společného jmění manželů neprovádí. K zániku společného jmění manželů dochází, pokud je úpadek dlužníka řešen konkursem, a je tedy zapotřebí jej vypořádat. Dále k zániku společného jmění dochází, pokud je jako způsob řešení úpadku zvoleno oddlužení zpeněžením majetkové podstaty, přičemž je nutné jej také vypořádat. Za situace, kdy je jako způsob řešení úpadku schváleno oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty a dlužník je insolvenčním soudem vyzván k vydání majetku ke zpeněžení, musí být společné jmění manželů také vypořádáno, jelikož zaniká. Jestliže je však jako způsob řešení úpadku zvolena reorganizace, k zániku společného jmění manželů nedochází. K vypořádání společného jmění nedochází ani za situace, kdy je společné jmění předloženo, tedy závazky dlužníka, které mohou být uspokojeny, jsou vyšší než hodnota společného jmění manželů. V takovém případě zahrne insolvenční správce veškerý majetek ve společném jmění do soupisu majetkové podstaty.

Vypořádání společného jmění manželů probíhá v rámci insolvenčního řízení před insolvenčním soudem, pokud společné jmění manželů zaniklo před prohlášením konkursu nebo před schválením oddlužení zpeněžením majetkové podstaty a dosud nebylo vypořádáno, či pokud zaniklo prohlášením konkursu nebo schválením oddlužení zpeněžením majetkové podstaty a ještě nebylo vypořádáno, nebo také pokud bylo zúženo smlouvou nebo rozhodnutím soudu a do prohlášení konkursu či do schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty nebylo vypořádáno. K vypořádání SJM před obecným soudem dochází za situace, kdy je řízení o vypořádání společného jmění u obecného soudu již zahájeno a následně dojde k prohlášení konkursu na majetek dlužníka či ke schválení oddlužení

zpeněžením majetkové podstaty. V takovém případě na místo dlužníka vstupuje insolvenční správce.

K vypořádání společného jmění manželů v insolvenčním řízení může dojít na základě dohody nebo rozhodnutím soudu. K vypořádání společného jmění manželů dochází mezi insolvenčním správcem a manželem dlužníka, jelikož dlužník ztrácí prohlášením konkursu dispoziční oprávnění k majetku, stejně je tomu tak v případě schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty či v případě schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty, pokud byl dlužník insolvenčním soudem vyzván k vydání majetku ke zpeněžení. Dohodu o vypořádání společného jmění manželů v průběhu insolvenčního řízení je možné uzavřít jen se souhlasem věřitelského výboru, a je také nutné, aby ji schválil insolvenční soud. Jestliže se insolvenčnímu správci a manželé dlužníka nepodaří uzavřít dohodu o vypořádání společného jmění manželů, je na místě zahájit incidenční spor o vypořádání společného jmění manželů.

Autorka doufá, že se jí podařilo přehledně shrnout, kdy a jakými způsoby probíhá vypořádání společného jmění manželů v insolvenčním řízení a pro čtenáře se stane tato práce přehledným shrnutím problematiky insolvenčního řízení a vypořádání společného jmění manželů.

Resumé

This diploma thesis deals with the settlement of the community property of spouses in insolvency proceedings. Due to the coronavirus pandemic, we can expect an increase in insolvency applications which will also affect families, including married couples, so this diploma thesis theme is more than current.

Insolvency proceedings are regulated by the Insolvency Act (No. 182/2006 Sb.). This act states, that bankruptcy can be solved by liquidation of property, debt relief or reorganization. This act also regulates the settlement of community property of spouses and is a special regulation in relation to the Civil Code (Act No. 89/2012 Sb).

By declaring the liquidation of property, and in some cases also by approving the debt relief, the community property of the spouses ceases to exist and must be settled. In insolvency proceedings, the community property may be settled through an agreement or a court decision. The insolvency practitioner settles the debtor's community property with the spouse, as the debtor loses the right to dispose of the property.

The amendment to the Insolvency Act No. 294/2013 Sb., effective from 1st January 2014, introduced the institute of a joint insolvency application of the spouses to the debt relief. In this case, the community property of spouses does not cease to exist and the settlement of the joint property is not performed.

Seznam zkratk

InsZ	Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení
OSŘ	Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
OZ	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Seznam použitých pramenů

Odborná literatura

1. HÁSOVÁ, Jiřina a Tomáš MORAVEC. *Insolvenční řízení*. 2. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2018. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-715-6.
2. HRUŠÁKOVÁ, Milana, KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka, WESTPHALOVÁ, Lenka a kol. *Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655–975)*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020. ISBN: 978-80-7400-795-8.
3. MORAVEC, Tomáš, KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Insolvenční zákon*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021. ISBN: 978-80-7400-849-8.
4. PSUTKA, Jindřich. *Společné jmění manželů*. 1. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2015. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-565-7.
5. SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021. ISBN: 978-80-7400-828-3.

Odborná literatura v elektronické podobě

1. BROŽ, J., BUDÍN, P., DADAM, A., KOZÁK, J., PACHL, L., STANISLAV, A., STRNAD, Z., ZRŮST, L., ŽIŽLAVSKÝ, M. *Insolvenční zákon: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-25]. ASPI_ID KO182_2006CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
2. DVOŘÁK, J., ELISCHER, D., FIALA, J., FRINTA, O., FRINTOVÁ, D., NOVÁ, H., ŠVESTKA, J., ZUKLÍNOVÁ, M. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek II, (§ 655-975)*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-11-24]. ASPI_ID KO89_b2012CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
3. JIRSA, J. *Občanský soudní řád, 1. část: Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-18]. ASPI_ID KO99_p2a1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
4. MARŠÍKOVÁ, Jolana a kolektiv. *Insolvenční zákon s poznámkami, judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy*. 2. vyd. Praha: Leges, 2014. ISBN 978-80-87576-80-9. Převzato z CODEXIS®, doplňku LIBERIS®.

Odborné články v elektronické podobě

1. CIPRÝN, Štěpán a Pavel KIRŠNER. Mediace: představení a výhody. *Právní prostor* [online]. 17. 10. 2017 [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/mediace-predstaveni-a-vyhody>.
2. KALNÝ, Miroslav. Vypořádání společného jmění manželů v insolvenčních souvislostech. *Soudce* [online]. Wolters Kluwer, 2019, 4. 5. 2019, **2019**(5) [cit. 2022-02-09]. Identifikační číslo ASPI: LIT263231CZ. Dostupné z: www.aspi.cz.
3. KOVALOVÁ, Jana. Seriál o insolvencích: Reorganizace (1. část). *Právo21* [online]. 8. 1. 2021 [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: <https://pravo21.cz/pravo/serial-o-insolvencich-reorganizace-1-cast>.
4. MARŠÍKOVÁ, Jolana. Obecná charakteristika incidenčních sporů. In: *Incidenční spory|Praktický průvodce insolvenčním řízením* [online]. 2021. Verlag Dashöfer, 18. 2. 2021 [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://www.insolvencni-zakon-komentar.cz/a3m4q>.

Prameny práva

1. Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení
2. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
3. Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

Judikatura

1. Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25. 10. 2001, sp. zn. 22 Cdo 2914/99
2. Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 04. 01. 2006, sp. zn. 30 Cdo 641/2005
3. Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 27. 04. 2009, sp. zn. 22 Cdo 5170/2007
4. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 21. září 2010, č. j. 2 VSPH 747/2010-A -13
5. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2011, sp. zn. 29 NSČR 39/2011
6. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 2. 2012, sp. zn. 29 NSČR 54/2011

7. Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 05. 03. 2012, sp. zn. 22 Cdo 3637/2010
8. Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 20. 2. 2013, sp. zn. 103 VSPH 48/2012-152
9. Nález Ústavního soudu ze dne 20. 6. 2013, sp. zn. II. ÚS 1860/12-1 [
10. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 1. 2015, sp. zn. 2 VSPH 1864/2013-B -23
11. Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. 02. 2016, sp. zn. 29 ICdo 11/2016
12. Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. 07. 2016, sp. zn. 29 ICdo 49/2014
13. Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30.11.2016, sp. zn. 29 ICdo 37/2016
14. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 5. 2017, sp. zn. 22 Cdo 5991/2016
15. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 22. 2. 2018, sp. zn. 3 VSOL 101/2018-P9-19
16. Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. 07. 2019, sp. zn. 29 ICdo 108/2017.
17. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 10. 2019, sp. zn. 26 Cdo 2319/2019
18. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13. 3. 2020, sp. zn. 30 Cdo 106/2018
19. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 4. 2020, sp. zn. Ncp 256/2020
20. Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 07. 2020, sp. zn. 29 ICdo 148/2019
21. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 7. 2021, sp. zn. 101 VSPH 553/2021

Ostatní prameny

1. Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., Nový občanský zákoník. [cit. 2021-11-24]. Dostupné z: www.aspi.cz.